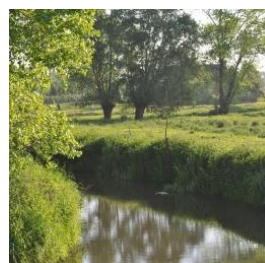

MILIEUEFFECTENRAPPORT MET BETREKKING TOT PROGRAMMA VAN STADSVERNIEUWINGSCONTRACT N. 03 BEEKKANT – WESTSTATION - NINOVE

Brussel Stedelijke Ontwikkeling - Directie Stadsvernieuwing

DOCUMENT BESTEMD
VOOR OPENBAAR ONDERZOEK

Juni 2017
Dossier n° 20600
Keizerlaan 292
B-1083 Brussel

Versies		
<i>Versie</i>	<i>Datum</i>	<i>Staat</i>
V1	Mei 2017	<i>beoordeling rekening houdend met de versie van het programma 2 van de Stadsvernieuwing contract N.3 verzonden op 07.04.2017</i>
V2	Juni 2017	<i>beoordeling rekening houdend met de meest recente versie van het programma 2 van de Stadsvernieuwing contract N.3 verzonden op 07.06.2017</i>

Projectteam		
<i>Functie</i>	<i>Naam</i>	<i>Handtekening</i>
Quality check	Amandine D'Haese	

Projectteam:
Studiebureaus die verantwoordelijke zijn voor de ontwikkeling van het programma van de Stadsvernieuwing
contract N.3 : Taktyk – Alive Architecture – 1010au
Studiebureaus die verantwoordelijke zijn voor de ontwikkeling van het Effectenrapport: ABO - TRACTEBEL

Aanbestedende dienst:
Gewestelijke Overheidsdienst Brussel – Brussel Stedelijke Ontwikkeling
Directie Stadsvernieuwing
CCN
Vooruitgangstraat, 80-bus 1
1035 Brussel

INHOUDSOPGAVE

Lijst afbeeldingen	ix
Lijst van tabellen.....	x
Technische woordenlijst.....	xi
Lijst met afkortingen	xii
1 Inleiding	2
1.1 Wettelijk kader van het Milieu-effectenrapport	2
2 Bestaande situatie, situatie aan het water en voornaamste milieukwesties	3
2.1 Socio-economische aspecten.....	3
2.2 Erfgoed en bebouwing.....	4
2.3 Bodemgebruik.....	5
2.4 Natuur en biodiversiteit	7
2.5 Bodemkwaliteit	9
2.6 Oppervlaktewater	11
2.7 Grondwater.....	13
2.8 Mobiliteit	13
2.9 Klimaat	15
2.10 Luchtkwaliteit.....	16
2.11 Energie	17
2.12 Volksgezondheid	17
2.13 Geluiden en trillingen in de omgeving	19
2.14 Afvalbeheer	20
2.15 Milieukeurmerken van zones waarin de gevolgen van het geselecteerde SVC-programma aanzienlijk kunnen zijn	21
2.16 Milieuproblemen met betrekking tot het programma, in het bijzonder problemen met betrekking tot zones die van groot belang zijn voor het milieu	21
2.17 Milieuproblemen die verband houden met de inschrijving in het plan of die rechtstreeks betrekking hebben op gebieden waarin vestigingen kunnen komen die een risico van zware ongevallen inhouden waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken in de zin van de richtlijn 96/82/EG.....	21
3 Voorstelling van het SVC-programma.....	23
3.1 Overzicht van de inhoud van het SVC-programma	23
3.1.1 Het beleid rond stadsvernieuwingscontracten	23
3.1.2 Het programma SVC LOT N.3 Beekant – Weststation – Ninove.....	23
3.2 Links met andere relevante plannen en programma's	27
4 Analyse van de milieueffecten.....	28
4.1 Methodologische aanpak.....	28
4.2 Identificatie van milieueffecten van interventies en projecten waaruit het programma SVC LOT N.3 Beekant – Weststation - Ninove	29
4.3 Multidisciplinaire analyse van alle projecten van het weerhouden SVC-programma.....	33

4.3.1	Globaal voorzienbare impact op het menselijke milieu en de socio-economische aspecten	33
4.3.2	Algemene voorspelbare effecten voor het natuurlijk erfgoed	35
4.3.3	Algemeen voorspelbare effecten op de mobiliteit	39
4.4	Interacties tussen de interventies/projecten van SVC	40
4.5	Presentatie van mogelijke alternatieven en hun rechtvaardiging.....	40
4.6	Overzicht van aanbevelingen	41
5	Opvolgindicatoren voor de evolutie van de milieukwaliteit van de SVC-perimeter	42
6	Algemeen besluit.....	53
7	Bibliografie	58

LIJST AFBEELDINGEN

Afbeelding 1 : Bodembestemming in het GBP (Kaart verwezenlijkt door ABO)	6
Afbeelding 2 : Groene continuïteiten doorheen de perimeter (Kaart verwezenlijkt door ABO)	8
Afbeelding 3 : Inventariskaart van de staat van de bodem in de perimeter van het SVC (Kaart verwezenlijkt door ABO, Bron: Leefmilieu Brussel)	9
Afbeelding 4 : Hydrografisch netwerk in de nabijheid van de perimeter van het SVC (Kaart verwezenlijkt door ABO, Bron: Leefmilieu Brussel (2017). Waterbeheerplan van het BHG 2016-2021).....	11
Afbeelding 5 : Overstromingsrisico van de perimeter van het SVC (Kaart verwezenlijkt door ABO, Bron: Leefmilieu Brussel (2017). Waterbeheerplan van het BHG 2016-2021)	12
Afbeelding 6 : Gemiddeld nachtelijk Brussels UHI over een periode van 30 jaar (1961-1990) (Bron: Hamdi R. (2014). Impact des changements climatiques dans les villes : Contraste entre stress thermique urbain et rural) .	15
Afbeelding 7 : GCHEWS binnen de perimeter van het SVC LOT N.3 (bron: BruGIS)	21
Afbeelding 8 : Strategische gebieden van het SVC LOT N.3 (Bron: Taktyk, Alice Architecture en 1010au)	24
Afbeelding 9 : Brussels ecologische netwerk (Kaart uitgevoerd door ABO).....	37

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1 : Overzicht van de inhoud van het SVC-programma	25
Tabel 2 : Overzichtstabel	30
Tabel 3 : Opvolgindicatoren voor de evolutie van de milieukwaliteit van de SVC-perimeter	43

TECHNISCHE WOORDENLIJST

Biotoop	Geografisch afgebakende omgeving met homogene en gedefinieerde omgevingsfactoren (temperatuur, vochtigheid ...) aanwezig zijn, noodzakelijk voor het bestaan van fauna en flora en waarvoor dit een normale habitat is.
Oppervlaktewater	Binnenwateren, met uitzondering van grondwater; overgangswater en kustwateren, en voor zover het de chemische toestand betreft, ook territoriale wateren. Per slot van zaken gaat het om de waterlopen en vijvers van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Leefmilieu Brussel (2015)). <i>Ontwerp Waterbeheerplan BHG 2016-2021</i>)
Grondwater	Al het water dat zich onder het bodemoppervlak in de verzadigde zone bevindt en dat in rechtstreeks contact met de bodem of de ondergrond staat (Leefmilieu Brussel (2015)). <i>Ontwerp Waterbeheerplan BHG 2016-2021</i>)
Afvloeiend hemelwater	Regenwater dat niet in de bodem dringt.
Afvalwater	Of “stedelijk afvalwater”, is het water dat is vuil geworden door menselijke activiteit, na het gebruik ervan voor huishoudelijke of industriële doelstellingen (Leefmilieu Brussel, 2015). <i>Ontwerp Waterbeheerplan BHG 2016-2021</i>)
Energie-efficiëntie	De verhouding tussen de verkregen prestatie, dienst, goederen of energie, en de energietoevoer hiervoor (<i>Ordonnantie van 2 mei 2013 houdende het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing</i>)
Primaire energie	Energie uit hernieuwbare of niet hernieuwbare bronnen die geen omzettings- of verwerkingsproces ondergaan heeft (<i>Ordonnantie van 2 mei 2013 houdende het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing</i>)
Grijze energie	Energie nodig voor de productie, het transport en de verwijdering van een product
Invasieve soort	Een exotische soort, geneigd om zich in groten getale te verspreiden of te vermeerderen op een excessieve manier of een manier die het behoud van de biodiversiteit bedreigt (<i>Ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud</i>)
Evapotranspiratie (bij planten)	Hoeveelheid water verdampt door vegetatie.
Broeikasgas	Gassen die een deel van de zonnestralen absorberen, ze in de vorm van straling verspreiden in de atmosfeer en zo bijdragen aan het broeikaseffect.
Afwatering	Sloot begroeid met gras, depressie, al dan niet natuurlijk, die afvloeiend regenwater verzamelt.
Wadi	Droge depressie waar afvloeiend regenwater samenstroomt bij natte periodes en regenbuien.

LIJST MET AFKORTINGEN

BROH	Bestuur Ruimtelijke Ordening en Huisvesting (oude naam van Brussel Stedelijke Ontwikkeling)
GAN	Gewestelijke Agentschap voor Netheid of Net Brussel
LB	Leefmilieu Brussel
BSO	Brussel Stedelijke Ontwikkeling
BM	Brussel Mobiliteit
BAF	Biotoop-oppervlaktefactor
BWRO	Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening
BWLKE	Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing
SVC	Stadsvernieuwingscontract
BLB	Bijzonder lastenboek
KRW	Kaderrichtlijn Water 2000/60/CE
DEMAX	Maximaal toegestaan lekdebiet per LOT
GBV	Gewestelijke beleidsverklaring
RDS	Regionale directie stedenbouw
BKG	Broeikasgas
BISA	Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse
KOW	Kaderordonnantie Waterbeleid van 20 oktober 2006
WGO	Wereldgezondheidsorganisatie
PLKE	Plan Lucht-Klimaat-Energie
RPVA	Richtplan van Aanleg
APEE	Actieplan voor Energie-efficiëntie
GPDO	Gemeentelijk plan voor duurzame ontwikkeling
GMP	Gemeentelijk mobiliteitsplan
FPDO	Federaal plan voor duurzame ontwikkeling
WBP	Waterbeheerplan
BBP	Bijzonder Bestemmingsplan
GBP	Gewestelijk Bestemmingsplan
GOP	Gewestelijk Ontwikkelingsplan
GPDO	Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling
RPCE	Gewestelijk Plan voor Circulaire Economie

GNP	Gewestelijk Natuurplan
GPBP	Gewestelijk Parkeerbeleidsplan
BEN	Brussels Ecologisch Netwerk
BHG	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
GEMSV	Gemeentelijke Stedenbouwkundige Verordening
MER	Milieueffectenrapport
GSV	Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening
GGSV	Gezoneerde Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening
MSI	Maatschappij voor Stedelijke Inrichting
GOB	Gewestelijke Overheidsdienst Brussel
MTO	Maximaal Toegestane Ondoordringbaarheid
EU	Europese Unie
GGB	Gebied van Gewestelijk Belang
SBZ	Speciale Beschermingszone

1 INLEIDING

1.1 WETTELIJK KADER VAN HET MILIEU-EFFECTENRAPPORT

Dit document is bestemd voor het openbaar onderzoek en verwijst naar het Milieueffectenrapport over het programma van de Stadsvernieuwingscontract N.3 Beekkant – Weststation – Ninove.

Het opstellen van deze evaluatie wordt gerechtvaardigd door het feit dat het SVC een programma vormt in de zin van Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's (artikelen 2 en 3).

De Europese Richtlijn 2001/42/EG werd in de Brusselse wetgeving doorgevoerd via de Ordonnantie van 18 maart 2004 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's, dwingt namelijk af dat een milieueffectenrapportage wordt uitgevoerd voor plannen en programma's die wellicht aanzienlijke effecten zullen hebben op het milieu, en dit met het oog op de garantie van een betere bescherming van het milieu en een bijdrage aan de integratie van milieuoverwegingen in de opstelling en goedkeuring van deze plannen en programma's.

Wanneer een milieueffectenrapport vereist is, dient dit te worden gemaakt tijdens de ontwikkeling van het plan of programma en voordat dit wordt goedgekeurd of aan een wettelijke of bestuursrechtelijke procedure wordt onderworpen (artikel 8). De inhoud van het MER moet de informatie bevatten die is opgesomd in Bijlage C van het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO).

2 BESTAANDE SITUATIE, SITUATIE AAN HET WATER EN VOORNAAMSTE MILIEUKWESTIES

2.1 SOCIO-ECONOMISCHE ASPECTEN

Bestaande situatie

De gemeenten Sint-Jans-Molenbeek en Anderlecht zijn erg dicht bevolkte gemeenten. De gemiddelde dichtheid voor de perimeter van het SVC bedraagt inderdaad 15 272,90 bewoners/km². Daarenboven is het noorden van de perimeter dichter bevolkt dan het zuiden. Anderzijds worden de wijken in het oosten van het studiegebied gekenmerkt door een jongere bevolking (31,9 jaar) dan de wijken in het westen (36,67 jaar).

De kaarten hierboven geven aan dat de perimeter van het SVC LOT N.3 (gemeenten Sint-Jans-Molenbeek en Anderlecht) kleine woningen met weinig kamers vertonen in vergelijking met het ganse Brusselse grondgebied.

Daarenboven blijft, naast de splitsing op gewestelijk vlak, ook een intra-perimeter splitsing bestaan, versterkt door de aanwezigheid van de spoorweglijn die een echte breuk creëert binnen de perimeter van het SVC: het grondgebied ten oosten van de spoorweglijn wordt gekenmerkt door kleine woningen, een jongere bevolking die meer verzwakt en kosmopoliet is, en met een hoger werkloosheidscijfer, terwijl het grondgebied ten westen van de spoorweglijn gekenmerkt wordt door woningen met een grotere oppervlakte, een oudere bevolking die voornamelijk afkomstig is uit de Europese Unie en een lager werkloosheidscijfer. Het noorden van de perimeter (gemeente Sint-Jans-Molenbeek) vertoont eveneens talrijke sociale woningen (grote woningblokken langsheen de spoorweglijn).

Men kan ook merken dat de perimeter te lijden heeft onder een gebrek aan woningen en talrijke woningen die niet beantwoorden aan de normen voor basiscomfort, vooral ten oosten van de spoorweglijn.

In Brussel vertegenwoordigt de voeding ongeveer 30% van de milieu-impact. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft recentelijk de strategie Good Food opgezet die beoogt om, via de ontwikkeling van nieuwe projecten voor stadslandbouw, de overgang naar een duurzaam voedselsysteem op te starten. Er werden enkele moestuinen aangelegd loodrecht op de perimeter van het SVC LOT N.3 en in de omgeving. In de buurt van het studiegebied zijn de moestuinen vooral geconcentreerd ten westen van de spoorweglijn.

Situatie aan het water en milieukwesties

De verwachte demografische groei in de komende jaren dreigt de sociale splitsing nog meer te benadrukken zowel op regionaal vlak als voor de perimeter van het SVC LOT N.3. Het SVC is één van de middelen die de Regering in staat stelt om deze sociale splitsing af te zwakken.

De socio-economische uitdagingen die voor de perimeter van het SVC LOT N.3 werden geïdentificeerd zijn:

- Aanvaardbare woningen beschikbaar maken voor de meer kansarme bevolkingen om de demografische groei te kunnen opvangen en een voldoende leefklimaat te verzekeren voor de meest verzwakte bevolkingen;
- De sociale splitsing tussen de wijken ten oosten en ten westen van de spoorweglijn begrenzen en beperken via meer bepaald de inrichting van oversteekplaatsen van de spoorweglijn en het kanaal voor de zachte vervoerswijzen;
- Stadslandbouw aanmoedigen onder meer door toegankelijke platdaken.

2.2 ERFGOED EN BEBOUWING

Bestaande situatie

Binnen de perimeter van het SVC LOT N.3 zijn de gevels en het dak van het gebouw van de voormalige maalderij Moulart, gelegen op de F. Demetskaai 23 te Anderlecht, ingeschreven op de lijst van beschermde monumenten en het Marie-Josépark als beschermd landschap. Daarenboven omvat de perimeter van het SVC gebieden van culturele, historische, esthetische waarde of voor stadsverfraaiing (GCHEWS) van het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP) ten noorden van het Weststation, en twee Bijzondere Bestemmingsplannen (BBP) waarvan één waarschijnlijk tegen eind 2017 zal worden ingetrokken.

De perimeter vertoont drie typologieën van bebouwd netwerk:

- Oud Molenbeeks netwerk: erg dicht netwerk (noordoosten van het Weststation).
- “Modern” netwerk: minder dicht netwerk (westen van de spoorweglijn).
- Industrieel netwerk: netwerk met grote huizenblokken weinig bebouwd (zuidoosten van het Weststation)

Langs het braakliggend spoorwegterrein staan gebouwen met meerdere woningen. De binnenterreinen van huizenblokken zijn hoofdzakelijk klein en weinig beplant, met uitzondering van enkele huizenblokken die van goede kwaliteit zijn (bv.: huizenblok van de firma Nestlé). In het zuiden van de perimeter zijn de industriële gebouwen getuigenissen van het verleden. Anderzijds zijn er de loopbruggen (Beekkant, oude industriële loopbrug) die het mogelijk maken om de infrastructuur die een oost-west breuk veroorzaken in de perimeter (spoorweglijn en kanaal), over te steken.

Situatie aan het water en milieukwesties

Talrijke wijkcontracten en verschillende projecten verwant aan het programma van het SVC (CityDev, BGHM, privé projecten, ...) beogen om de wijken van de perimeter te herwaarderen en zullen een functionele en sociale diversiteit bevorderen.

Wat betreft de binnenterreinen van huizenblokken, deze zijn beschermd door andere Brusselse middelen: gewestelijke stedenbouwkundige verordening (GSV), Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP), Stadsvernieuwingscontracten (SVC). Een van de uitdagingen van het Gewest bestaat echter uit “*het versterken van aanwezigheid van natuur ter hoogte van de gebouwen en hun directe omgeving*” (voorschrift 5 van maatregel 3 van het gewestelijk natuurplan). Het zal dus belangrijk zijn om hiermee rekening te houden bij de programmering.

De uitdagingen met betrekking tot het erfgoed en de gebouwen die werden geïdentificeerd voor de perimeter van het SVC LOT N.3 zijn:

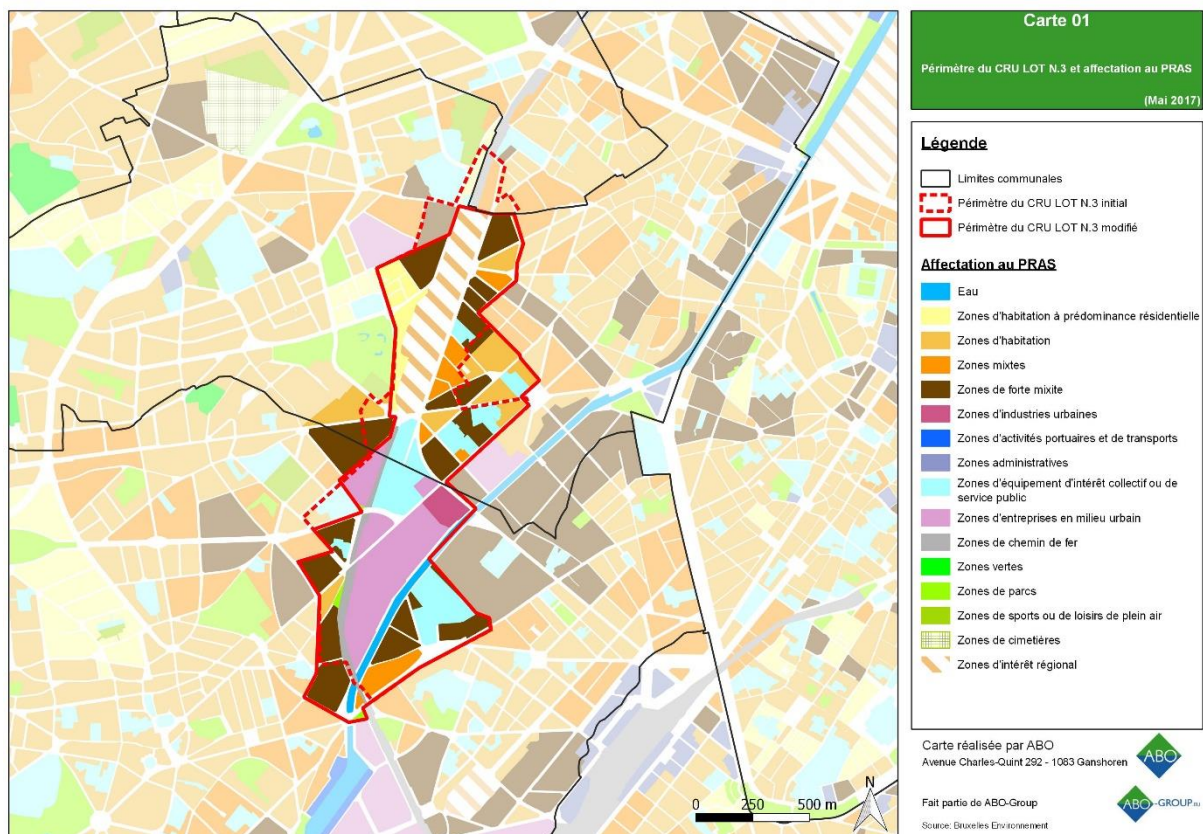
- De gevels en het dak van het gebouw van de voormalige maalderij Moulart evenals het Marie-Josépark vrijwaren;
- De vrije ruimten in goede mate uitbaten en behouden;
- De oversteekplaatsen van de spoorweglijn en het kanaal versterken teneinde de verbindingen en links oostwest te versterken, meer bepaald door de loopbrug Beekkant te herwaarderen;
- De aanwezigheid van natuur versterken ter hoogte van de gebouwen en hun directe omgeving (cf. maatregel 3 van het GNP);
- Het erfgoed van het industrieel verleden bewaren door het te herwaarderen om aan de bewoners de mogelijkheid te bieden om zich deze plaatsen opnieuw toe te eigenen;
- Tegemoet komen aan de bestemmingen en regels bepaald in het GBP en/of BBP (BBP Bergen-Birmingham dat wordt ingetrokken).

2.3 BODEMGEBRUIK

Bestaande situatie

Binnen de perimeter van het SVC LOT N.3 is het grootste deel van de oppervlakte in feite niet bebouwd. Inderdaad, de bebouwde oppervlakte vertegenwoordigt slechts 37% van de totale oppervlakte van het SVC. Bij gevolg is 63% van de oppervlakte onbebouwd. Nochtans is slechts 22,9% van de oppervlakte voorbehouden voor de openbare ruimte en deze bestaat hoofdzakelijk uit wegenis. Daarenboven vertegenwoordigt het braakliggend terrein van de spoorweglijn een belangrijk deel (bijna 10%) van de onbebouwde oppervlakte van de perimeter van het SVC¹. Tenslotte is 71% van de bodem ondoorlatend. Dit is te wijten aan het feit dat een belangrijk deel van de onbebouwde grond bestaat uit wegenis.

¹ Bron: Taktyk, Alive Architecture et 1010au (). *Contrat de rénovation urbaine Gare de l'Ouest*.

Afbeelding 1 : Bodembestemming in het GBP (Kaart verwezenlijkt door ABO)

De perimeter van het SVC LOT N.3 bevat twee BBP (BBP “Bergen-Birmingham” en “Kuregembrug”) ten zuiden van de perimeter. Er is echter een intrekprocedure aan gang voor het BBP Bergen-Birmingham.

Men kan ook opmerken dat de perimeter van het SVC LOT N.3 betrokken is in drie hoofdstedelijke landschappen² :

- De spoorweglijnvallei die zich uitstrekt langs de spoorweglijn L28 die de perimeter doorkruist van noord naar zuid;
- De gekanaliseerde vallei die langs het kanaal ligt en de zuidrand van de perimeter omboordt;
- De bebouwde vallei die het toekomstig Ninovepark verbindt met het Scheutbosspark en het landbouwhinterland.

Situatie aan het water en milieukwesties

Het waterafstotend maken van de bodem op niveau van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest veroorzaakt een vermindering van de aanwezige groene ruimten en een vergroting van het risico op overstromingen door regenwater, voornamelijk door de hoeveelheid en de snelheid van de afvloeistroom in de gevoelige stroomgebieden. Eén van de voornaamste uitdagingen van het Gewest in de komende jaren is de strijd tegen overstromingen die zich vertaalt door verschillende acties van het Waterbeheerplan (WBP) 2016-2021 en het Plan Lucht-Klimaat-Energie (PLKE). Een RPVA (Richtplan Voor Aanleg) Weststation wordt uitgewerkt. Zijn impact op het vlak van het waterafstotend maken van de bodem van het braakliggend terrein langs de spoorweg is dus nog niet gekend.

² Bron: Taktyk, Alive Architecture et 1010au (). *Contrat de rénovation urbaine Gare de l'Ouest*.

De uitdagingen op het vlak van de bezetting van de bodem die werden geïdentificeerd voor de perimeter van het SVC LOT N.3 zijn:

- De ruimten met volle grond die heden aanwezig zijn in stand houden (braakliggend terrein langs de spoorweg en binnenterreinen van huizenblokken);
- Het waterafstotend maken van de wegenis beperken/verminderen door de parkings en voetpaden (semi-) doorlatend en filterend te maken, door “waterplaatsen” te maken, nieuwe stadsrivieren, enz.;
- Tegemoet komen aan de bestemmingen en regels bepaald in het GBP en/of BBP Bergen-Birmingham dat wordt ingetrokken).

2.4 NATUUR EN BIODIVERSITEIT

Bestaande situatie

De perimeter van het SVC ligt niet in de nabijheid van eender welk natuurreserveaat, bosreserveaat of Natura 2000 gebied. Op het niveau van de perimeter van het SVC, moeten drie belangrijke vaststellingen worden gemaakt inzake de aanwezigheid van de natuur:

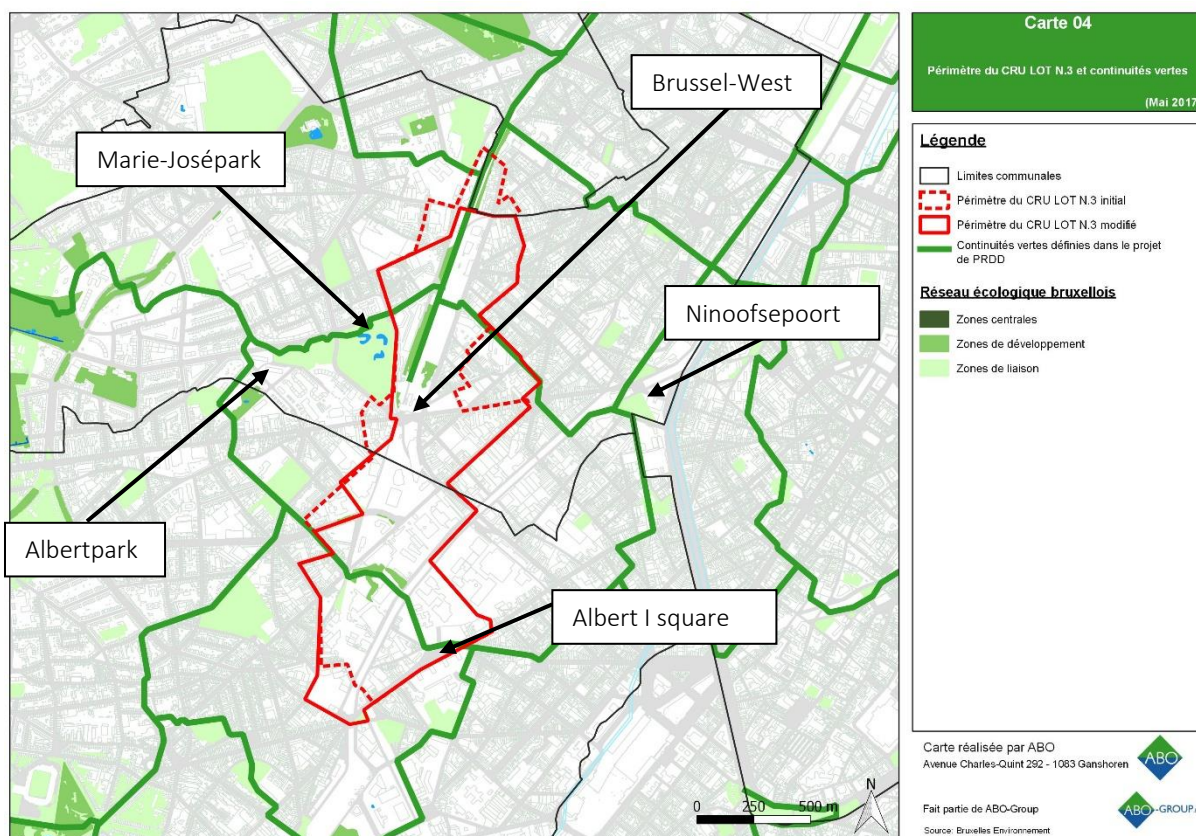
- 1) Belangrijk gebrek aan groene ruimten toegankelijk voor het publiek. Twee gebieden van de perimeter zijn opgenomen in gebieden met een gebrek aan groene ruimten toegankelijk voor het publiek; het ene in het noorden en het andere in het zuiden van de perimeter. Daarenboven zijn alle wijken in het oosten van de perimeter opgenomen als gebied met gebrek aan groene ruimten toegankelijk voor het publiek;
- 2) De perimeter is arm aan groene gebieden (slechts twee kleine groene gebieden in het GBP);
- 3) De perimeter wordt doorkruist door belangrijke infrastructures die het landschap opdelen, vooral de spoorweglijn en het kanaal. Daarenboven veroorzaakt de Ninoofsesteenweg ook een noord-zuid opdeling.

Het project van het GPDO herneemt het gebied van het SVC in de vergroeningsperimeter. Het is dus nodig om er nieuwe groene ruimten te creëren, meer bepaald door het herwaarderen van residentiële ruimten, de binnenterreinen van huizeblokken, daken, gevels, ... evenals van nieuwe openbare groene ruimten (project van het GPDO).

Op de kaart van het Groene Netwerk 1 van het GPDO project, worden verschillende continuïteiten bepaald:

- Noord-zuid As: groene continuïteit langs de Dubois-Thornstraat: hij start aan het Weststation en loopt door naar het noorden, richting Simonis;
- West-oost As: groene continuïteit die het Marie-Josépark verbindt met de groene ruimte van de Ninoofsepoort en het braakliggend terrein langs de spoorweg via de loopbrug van Beekkant;
- West-oost As: groene continuïteit die het Albertpark verbindt met de square Albert I gelegen ten oosten van het kanaal. Deze groene continuïteit loopt door het ontwikkelingsgebied³ gelegen tussen de Birminghamstraat, de spoorweg en de Fernand Demetskaai.

³ ontwikkelingsgebied : “gebied met een gemiddelde biologische waarde of een potentiële grote biologische waarde die bijdraagt of kan bijdragen tot het behoud of het herstel in een gunstige staat van instandhouding van de soorten en natuurlijke habitats van communautair en gewestelijk belang” (cf. Artikel 3 25° van de Ordonnantie van 01 maart 2012 betreffende het natuurbehoud

Afbeelding 2 : Groene continuïteiten doorheen de perimeter (Kaart verwezenlijkt door ABO)

Situatie aan het water en milieukwesties

De steeds toenemende verstedelijking, de demografische groei, de pollutie en klimaatopwarming bedreigen de natuur en de biodiversiteit: beschadiging, opsplitsing en verlies van habitat. Talrijke gewestelijke plannen en programma's bepalen diensgevolge de doelstellingen en ontwikkelings- en beschermingsmaatregelen van de natuur (Gewestelijk Natuurplan, GBP, GPDO, enz.). In deze context laat het programma van het SVC toe om impulsen te geven en sommige gewestelijke wensen operationeel te maken. Het kan echter worden verwacht dat, zonder de uitvoering van het programma van het SVC, het braakliggend terrein langs de spoorweg op een min of meer lange termijn zal worden opengesteld voor het publiek. Inderdaad het RVPA Weststation is in uitwerking en behandelt ook het braakliggend terrein langs de spoorweg gezien haar strategische rol op niveau van het Gewest.

In het kader van een gewestelijke coherentie van het groene netwerk en in het bijzonder het Brussels ecologische netwerk, zijn de uitdagingen met betrekking tot de natuur en de biodiversiteit die werden geïdentificeerd voor de perimeter van het SVC LOT N.3 de volgende:

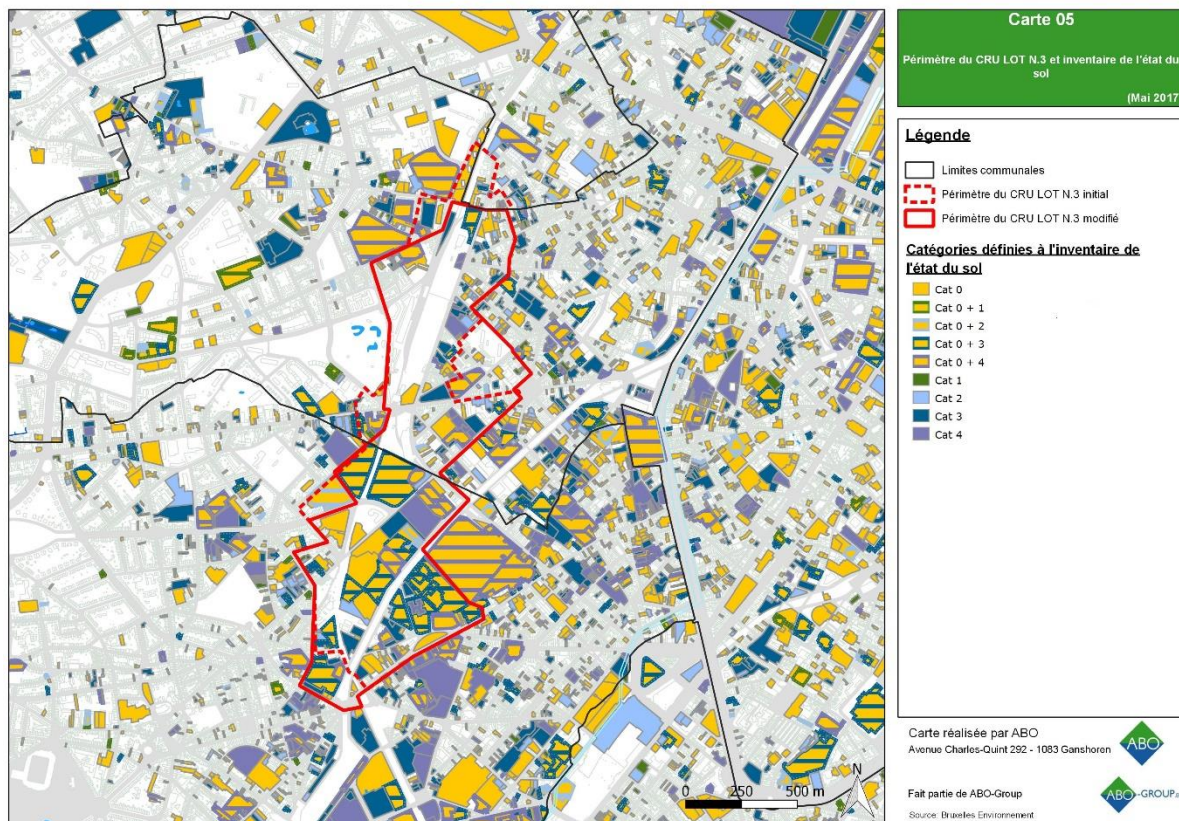
- Nieuwe groene ruimten inrichten die toegankelijk zijn voor het publiek, in het bijzonder het braakliggend terrein langs de spoorweg (middels controle van de bodemvervuiling) en het behoud van zijn ecologische waarde en zijn rol als lineaire verbinding binnen het Brussels ecologische netwerk;
- De aansluitmogelijkheden tussen de bestaande groene ruimten versterken (cf. groene continuïteiten in het GPDO project).

Dit zou kunnen mogelijk gemaakt worden door meerdere acties:

- Behoud, zelfs versterking van de ecologische waarde van de bestaande ontwikkelingsgebieden: het ontwikkelingsgebied langs de Birminghamstraat herwaarderen ("huizenblok MIVB") evenals het ontwikkelingsgebied langs het braakliggend terrein van de spoorweg;
- De overlangse as parallel met de L28: de groene continuïteit langs de Dubois-Thornstraat ten zuiden van het Weststation langsheen de L28 doortrekken;
- De transversale as en oversteekplaats van de L28: de groene continuïteit die het Marie-Josépark verbindt met de groene ruimten van de Ninoofsepoort versterken;
- De transversale as en oversteekplaats van het kanaal: groene continuïteit die het Albertpark verbindt met de square Albert I gelegen ten oosten van het kanaal;
- Beplanting van de daken van sommige gebouwen.

2.5 BODEMKWALITEIT

Bestaande situatie

Afbeelding 3 : Inventariskaart van de staat van de bodem in de perimeter van het SVC (Kaart verwezenlijkt door ABO, Bron: Leefmilieu Brussel)

De kaart van de staat van de bodem hierboven toont aan dat de perimeter van het SVC LOT N.3 sterk vervuild is. Het braakliggend terrein langs de spoorweg is niet opgenomen in de inventaris van de staat van de bodem. Desalniettemin blijkt dat het meer dan waarschijnlijk vervuild is door sintels (steenkoolafval) gezien de onmiddellijke nabijheid van het pad van de spoorwegen. Deze feitelijke staat maakt dat hiermee rekening moet gehouden worden in de bepaling van het inrichtingsprogramma. Er moet rekening gehouden worden met deze elementen die pertinent zijn in het kader van het programma van het SVC omwille van de kosten verbonden met de vervuiling.

Situatie aan het water en milieukwesties

Op het vlak van de perimeter van het SVC vormt het braakliggend terrein langs de spoorweg een belangrijke uitdaging gezien het potentieel dat het heeft op het vlak van groene ruimte. Daarom zullen de geplande projecten voor deze ruimten kunnen verzoend worden met de vervuilde bodems, of wel zullen deze moeten gesaneerd worden.

De uitdaging met betrekking tot de bodemkwaliteit die werd geïdentificeerd voor de perimeter van het SVC LOT N.3 is:

- De bodemvervuiling behandelen in overeenstemming met de Bodemordonnantie.

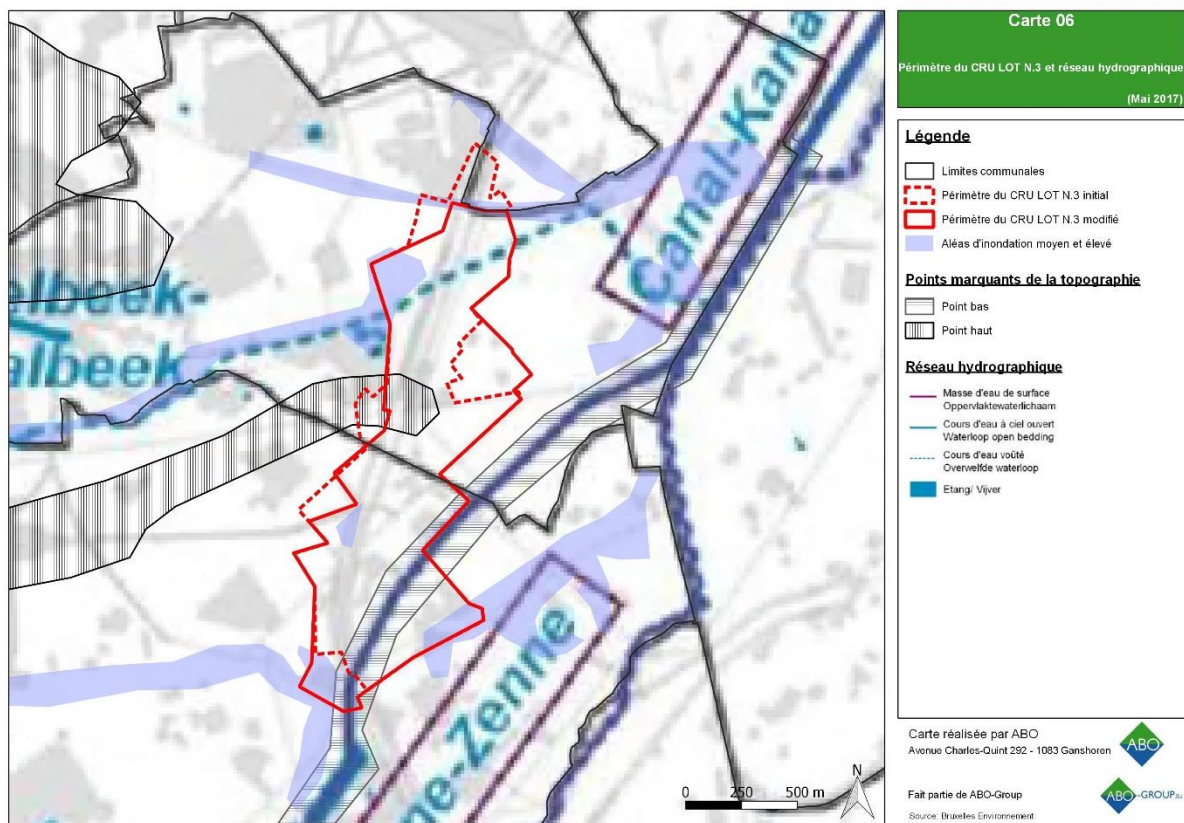
2.6 OPPERVLAKTEWATER

Bestaande situatie

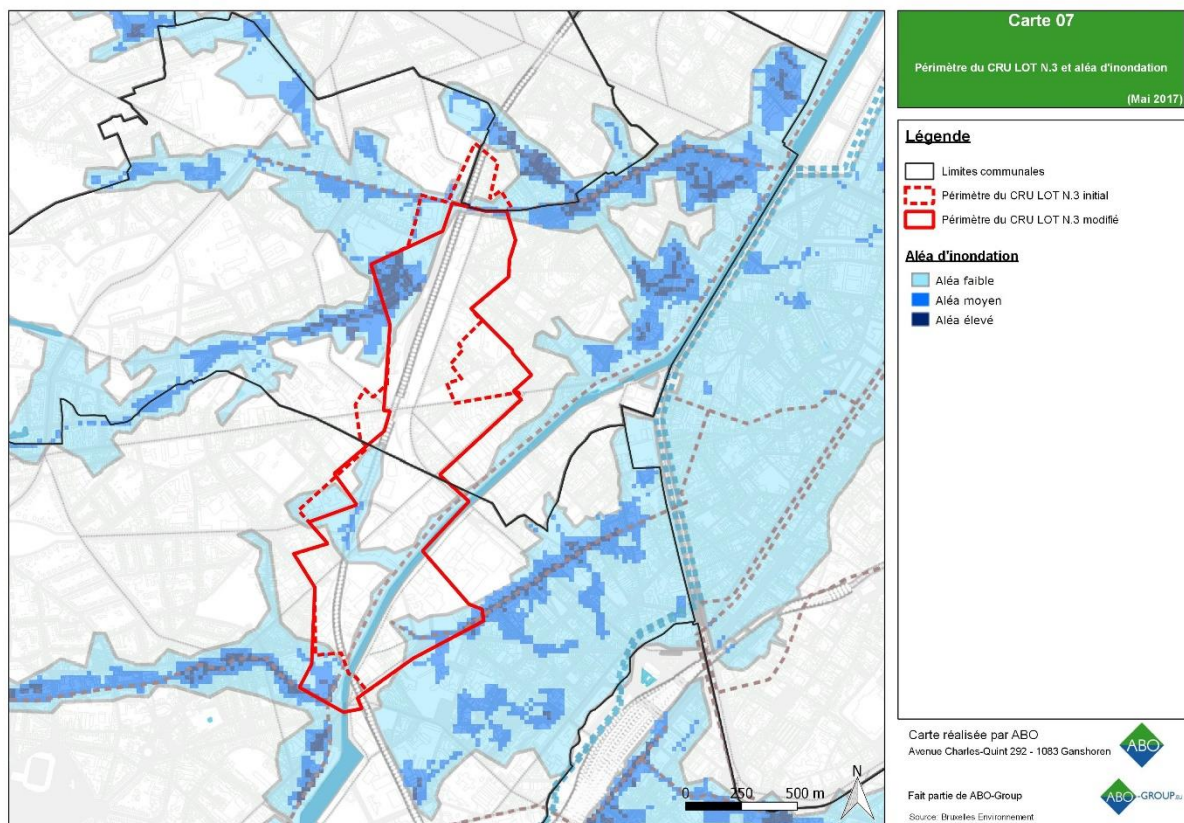
De perimeter van het SVC LOT N.3 is gekenmerkt door een belangrijke topografie. De wijken in het westen van de perimeter vormen het hoogste punt van de perimeter (44 meter hoogte, Ninoofsesteenweg ter hoogte van het Weststation), terwijl de wijken ten oosten van het kanaal de lage punten zijn (20 meter hoogte) (cf. **Error! Reference source not found.**). Daarenboven vormt de Edmond Machtenslaan ook een valleibedding waar de Maalbeek instroomt. Het stadslandschap brengt dus het natuurlijk afvloeien van het regenwater naar het kanaal en de valleibedding van de Maalbeek met zich.

Midden in de perimeter van het SVC volgen de gebieden met overstromingsrisico de valleien en strekken zich uit langs de belangrijke wegen van de perimeter (de Gentssesteenweg, de Edmond Machtenslaan) maar ook langs de spoorweglijn L28 en tenslotte het kanaal.

Enkel het kanaal doorkruist de perimeter van het SVC in openlucht. Het wordt gekenmerkt door een slechte fysicochemische staat en een middelmatige biologische kwaliteit. De Maalbeek doorkruist de perimeter van het SVC van west naar oost via een doorstroomopening.

Afbeelding 4 : Hydrografisch netwerk in de nabijheid van de perimeter van het SVC (Kaart verwezenlijkt door ABO, Bron: Leefmilieu Brussel (2017). Waterbeheerplan van het BHG 2016-2021)

Afbeelding 5 : Overstromingsrisico van de perimeter van het SVC (Kaart verwezenlijkt door ABO, Bron: Leefmilieu Brussel (2017). Waterbeheerplan van het BHG 2016-2021)

Situatie aan het water en milieukwesties

De strijd tegen de overstromingen en de verbetering van de waterkwaliteit, waaronder het water van de Zenne, vormen de voornaamste doelstellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die worden vertaald in het Waterbeheersplan 2016-2021, het Plan Lucht-Klimaat-Energie (PLKE) en het programma "Blauw netwerk". De heropening van de Zenne vormt één van de acties voor het verbeteren van het Brussels waterwegennetwerk. De uitvoering van het programma van het SVC zou dus kunnen helpen om de verwezenlijking van bepaalde doelstellingen en acties, vastgelegd in de gewestelijk plannen, mogelijk te maken.

De uitdagingen met betrekking tot het oppervlaktewater die werden geïdentificeerd voor de perimeter van het SVC LOT N.3 zijn:

- Het waterafstotend maken van de openbare ruimten en het verbeteren van het regenwaterbeheer;
- Deelnemen aan het verbeteren van de kwaliteit van het afvloeiend water via het inrichten van groendaken en beplante ruimten.

2.7 GRONDWATER

Bestaande situatie

Onder de perimeter van het SVC bevindt zich de watermassa van de sokkel en het krijttijdperk evenals die van het landeniaan tijdperk. Er ligt dus geen enkele plaats voor het winnen van drinkwater in de nabijheid van de perimeter van het SVC. Het winnen van waterproductie voor industrieel gebruik en de tertiaire sector worden daarentegen uitgevoerd in de watermassa's van de sokkel en het krijttijdperk en het landeniaan tijdperk.

De Kaderrichtlijn Water (KRW) 2000/60/CE en de kaderordonnantie Water (KOW) van 20 oktober 2006 bepalen de milieudoelstellingen met betrekking tot het grondwater dat aanwezig is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Zij betreffen de "goede kwantitatieve en chemische staat". De watermassa's van de sokkel en het krijttijdperk en van het landeniaan tijdperk zijn in goede chemische en kwantitatieve staat.

Situatie aan het water en milieukwesties

Gezien de goede chemische en kwantitatieve staat van de massa's grondwater loodrecht onder de perimeter, is het belangrijk om directe lozingen en toevallige vervuiling te voorkomen. Dit betreft echter niet een problematiek die wordt behandeld op het niveau van het programma van het SVC.

2.8 MOBILITEIT

Bestaande situatie

Midden in de perimeter van het SVC LOT N.3, zijn de voetgangersinrichtingen van ongelijke kwaliteit volgens de wijken naargelang men zich op een hoofdas of in een zijstraat bevindt. In het algemeen, ook al kan men tijdelijke kwalitatieve inrichtingen vinden, blijft de perimeter toch gekenmerkt door voetgangersonderbrekingen, moeilijke kruispunten om over te steken en wegen die regelmatig onaangepast zijn voor PBM. Daarenboven zijn de voetgangerspaden gekenmerkt door autoverkeer in bijna alle straten; voetgangersstraten zijn onbestaand in de perimeter. De toegangen naar het Weststation, aan de uitwisselingspolen en interne centraliteiten van de perimeter van het SVC, zijn onvoldoende leesbaar voor de voetgangers die meerdere kruispunten en gevaarlijke straten moeten oversteken om deze te bereiken. Daarenboven worden de voetgangers bijzonder getroffen door de verkaveling van de wijk door grote vervoersinfrastructuren die breuken veroorzaken binnen de perimeter (L28, metro, kanaal), grote gevaarlijke kruispunten en een grote perceelsgewijze structuur in het zuidelijk deel van de perimeter die het gebied onmogelijk maakt voor wandelingen.

De perimeter van het SVC is bijzonder omdat hij op een bevoorrechte plaats ligt in het fietsnetwerk van het Gewest, op de kruising van de noord-zuid as gevormd door het kanaal en de lijn 28 en de routes die het westen van de stad verbinden met het hypercentrum van Brussel. Daarenboven stelt de perimeter van het SVC LOT N.3 geen volledig netwerk voor. Té vaak krijgen de hoofdassen enkel gesuggereerde pistes, niet afgescheiden van het wegverkeer en die onmiddellijk het probleem stellen van de verdeling van de openbare ruimten tussen de mobiliteitswijzen. De fietsinrichtingen zijn onderbroken en nog onvoldoende ontwikkeld met een gebrek aan signalisatie, slechte staat van de wegenis en een gebrek aan specifiek inrichting, en er zijn ook weinig pistes voorzien tot op heden.

Op het vlak van het openbaar vervoer, vertoont de perimeter van het SVC tegenstrijdige kenmerken (1) van een hyper-connectiviteit met het hart van de perimeter, (2) het aanbod aan vervoer van het Weststation, en (3) een beperkt aanbod binnen de perimeter.

Het autoverkeer in de perimeter is gestructureerd door de hiërarchie van het wegennet van het plan IRIS II, met de Ninoofsesteenweg die wordt opgenomen als hoofdweg tot aan het Weststation, een geheel van intra-wijk wegen op de N-Z en O-W assen, een dicht netwerk van wijkwegen in het noordelijk deel van de perimeter, en een zuidelijk deel met een weinig dicht netwerk met vooral intra-wijk wegen. De perimeter wordt gekenmerkt door een drievoudige problematiek van het oversteken van breuken door de spoorweglijn en het kanaal, het onaangepast gebruik van de intra-wijkwegen die het plaatselijk verkeer opvangen en het vluchtverkeer met bestemming de kleine ring en het moeilijk delen van de openbare ruimte. De perimeter heeft trouwens geen belangrijk aanbod van gedeelde voertuigen.

Men telt momenteel 509.000 ingeschreven auto's in het Brussels Gewest en het parkeeraanbod op de weg wordt geraamd op ± 293.000 plaatsen. Indien men beschouwt dat een parkeerplaats overeenkomt met ± 6 meter wegenis, betekent de aanlegruimte van het parkeren op de weg een verkeersband van zo'n 1.740 kilometers lang. Deze enkele cijfers tonen aan in hoever het in de toekomst fundamenteel zal zijn om het parkeeraanbod te beheersen omdat het een aanzienlijk deel van het gewestelijk grondgebied bezet, erg schaars tegenover de aangekondigde demografische uitdagingen. Binnen de perimeter van het SVC verschijnen drie situaties: (1) residentiële wijken die straten met eenrichtingverkeer en meestal één parkeerband (soms een band langs beide kanten van de weg), (2) grote assen die langs beide kanten van de weg plaatsen bieden en (3) een belangrijke plaats voor het parkeren ten nadele van andere vervoerswijzen.

Situatie aan het water en milieukwesties

De kwestie van de mobiliteit in het Brussels Gewest beoogt ongetwijfeld geen regeling via het tool SVC. Het is nochtans belangrijk dat rekening wordt gehouden met deze zware problematiek in het dagelijks leven van de bewoners en gebruikers van de stad teneinde de actieve mobiliteit te vergemakkelijken, te verbeteren, aantrekkelijker te maken via projecten die worden ontwikkeld in het programma van het SVC LOT N.3.

De uitdagingen met betrekking tot de mobiliteit die werden geïdentificeerd voor de perimeter van het SVC LOT N.3 zijn:

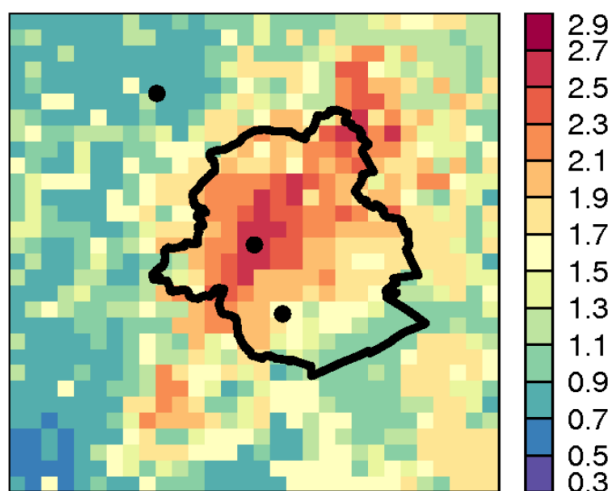
- De fiets- en voetgangersverbindingen aanmoedigen. Continuïteiten verzekeren;
- De breuken door het kanaal, de lijn 28 en de industriële huizenblokken doorlaatbaarder maken;
- Een meer plaatselijk netwerk naar de centraliteiten van de perimeter ontwikkelen;
- De gebruiken en het delen van de openbare ruimte verzoenen.

2.9 KLIMAAT

Bestaande situatie

Het Brussels gewest, gekenmerkt door een erg dichte bevolking en een hoge concentratie van economische activiteiten, vertoont een gevoeligheid en een bijzondere kwetsbaarheid voor de klimaatopwarming. Deze laatste houdt inderdaad verschillende risico's in waaronder een toenemend risico op overstromingen, een toenemend risico op stormen, een risico op afsterven van de biodiversiteit en een risico voor de menselijke gezondheid.

Daarenboven zijn de luchttemperaturen in stadsmilieu hoger dan de temperaturen in de omgevende plattelandsgebieden. Dit effect noemt men "hitte-eilandeffect"⁴. De perimeter van het SVC is getroffen door dit effect.

Afbeelding 6 : Gemiddeld nachtelijk Brussels UHI over een periode van 30 jaar (1961-1990) (Bron: Hamdi R. (2014). *Impact des changements climatiques dans les villes : Contraste entre stress thermique urbain et rural*)

Daarenboven worden in het Brussels Gewest verschillende broeikasgassen (BKG) uitgestoten waaronder de gassen bedoeld in het Kyoto-protocol: koolstofdioxide (CO₂), stikstofmonoxide (N₂O), methaan (CH₄), fluorkoolwaterstoffen (HFC), perfluorkoolwaterstoffen (PFC) en zwavelhexafluoride (SF₆). Van deze gassen is de koolstofdioxide het gas dat in Brussel het meest wordt uitgestoten (bijna 93% in 2010-). De directe emissies van BKG zijn voornamelijk afkomstig van de verbrandingsprocessen die fossiele brandstoffen gebruiken (steenkool, gas, petroleum).

De Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verbindt zich ertoe, in het kader van het Burgemeestersconvenant voor de vermindering van de emissies van CO₂, tegen 2025 haar emissies van BKG met 30% te verminderen in vergelijking met de emissies van 1990, en zo de Europese doelstelling te overschrijden.

⁴ Sources : Hamdi R. (2014). *Impact des changements climatiques dans les villes : Contraste entre stress thermique urbain et rural*.

Giguère M. (Institut national de santé publique du Québec) (Juillet 2009). *Mesures de lutte aux îlots de chaleur urbains*.

Situatie aan het water en milieukwesties

De verstedelijking en het waterafstotend maken van de bodem versterken het “hitte-eilandeffect”.

De uitdaging betreffende het klimaat dat werd geïdentificeerd voor de perimeter van het SVC LOT N.3 is:

- Duurzame projecten voorstellen, meer bepaald door:
- gebruik te maken van de herinrichting van de wegenis en de openbare ruimten en het gebruik van materialen met een natuurlijk en hoog albedo te promoten;
- het gebruik van zachte vervoerswijzen te steunen teneinde, onrechtstreeks, de BKG emissies door de gemotoriseerde voertuigen te verminderen;
- de eventuele herinrichting van sommige daken te overwegen (bv.: Kliniek Sint-Anna, dak MIVB) voor de technische installaties die energie uit hernieuwbare bronnen produceert (te evalueren met het voordeel om er een groendak aan te leggen).

2.10 LUCHTKWALITEIT

Bestaande situatie

In het Brussels Gewest worden de uitdagingen in verband met de kwaliteit van de buitenlucht voornamelijk uitgedrukt in termen van openbare gezondheid. De luchtvervuiling is inderdaad schadelijk voor de mens, meer bepaald door het kwetsbaar maken van de longsystemen (longkanker), ademhalings- en cardiovasculaire systemen.

De emissies in het Brussels Gewest zijn hoofdzakelijk afkomstig van het brandstofverbruik voor het wegvervoer en voor de verwarming van residentiële en tertiaire gebouwen.

Het meetstation voor de luchtkwaliteit dat in ons geval het pertinent is, is dat van Ecluse 11, in Molenbeek: het stemt overeen met een omgeving met intens verkeer met woningen en industriële activiteiten. Het stelt de aanwezigheid vast van vervuilende gassen die typisch zijn voor stedelijke gebieden: troposferische ozon (O₃), stikstofoxiden (NO en NO₂), zwaveldioxide (SO₂), koolstofdioxide (CO) en fijne stofdeeltjes (PM₁₀ en PM_{2,5}). De milieuhinder verbonden met logistieke en havenactiviteiten zijn opmerkelijk (stofdeeltjes, vervuiling, geuren).

Situatie aan het water en milieukwesties

De toenemende verstedelijking en de klimaatopwarming versterken nog de atmosferische vervuiling in de stad. De verbetering van de luchtkwaliteit vormt een doelstelling van het Brussels Gewest die wordt vertaald in het Plan-Lucht-Klimaat-Energie.

De uitdaging inzake de luchtkwaliteit die voor de perimeter van het SVC LOT N.3 werd geïdentificeerd is:

- Duurzame projecten voorstellen, meer bepaald door:
- het gebruik van zachte vervoerswijzen te steunen teneinde, onrechtstreeks, de BKG emissies door de gemotoriseerde voertuigen te verminderen;
- door sommige daken opnieuw in te richten en bij voorkeur technische installaties te plaatsen die energie uit hernieuwbare bronnen produceert (te evalueren met het voordeel om er een groendak aan te leggen);
- sommige daken/gevels opnieuw in te richten en kiezen voor de inrichting van beplante daken/gevels (te evalueren met het voordeel om er zonnepanelen te plaatsen).

2.11 ENERGIE

Bestaande situatie

Er is geen enkel gedetailleerd gegeven met betrekking tot de energieproductie en –consumptie op het niveau van de SVC beschikbaar. Er kan echter worden opgemerkt dat de energieafhankelijkheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest erg groot is. Inderdaad, de meerderheid van het energieverbruik in Brussel, wordt ingevoerd. Er zijn slechts enkele productie-eenheden voor primaire energie te vinden op het grondgebied: verbranding van huisafval, verbranding van verwarmingshout, biogas, biobrandstof, thermische en fotovoltaïsche zonne-energie en warmtepompen.

Situatie aan het water en milieukwesties

In de context van de klimaatopwarming en de energie-afhankelijkheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (en van België) moet het Brussels Gewest het hoofd bieden aan verschillende belangrijke uitdagingen:

- De ecologische voetafdruk van het Gewest verminderen meer bepaald via de vermeerdering van de energieproductie uit hernieuwbare bronnen (bv.: zonne-, biomassa-, windenergie-;
- Het energieverbruik verminderen door het verbruik van gebouwen te verminderen en het gebruik van zachte vervoerswijzen ten kosten van de auto, aan te moedigen;
- Beplante daken en gevels verkiezen met het oog op hun rol als thermische regulatoren van gebouwen.

Met dit oogpunt heeft de Brusselse Regering verschillende acties bepaald in het Plan Lucht-Klimaat-Energie:

- Actie 77 *“een gewestelijke strategie opstellen voor de ontwikkeling van hernieuwbare energieën”*;
- Actie 83 *“de productie van hernieuwbare energie opleggen om een deel van de energieconsumptie van openbare gebouwen te dekken”*;
- Actie 84 *“de bevoorrading in 100% groene elektriciteit opleggen aan de Brusselse administraties”*;
- Actie 85 *“de grote instellingen aanmoedigen om zonnepanelen te leggen”*;
- Actie 121 *“de ontwikkeling van groendaken steunen”*.

De uitdagingen inzake de energie die werd geïdentificeerd voor de perimeter van het SVC LOT N.3 zijn:

- Duurzame projecten voorstellen, die weinig energie verbruiken en, voor zover als mogelijk, hernieuwbare energie produceren;
- Het gebruik van zacht vervoerswijzen en elektrische auto's steunen;
- Sommige daken opnieuw inrichten voor het plaatsen van technische installaties die energie uit hernieuwbare bronnen produceren of die beplant worden.

2.12 VOLKSGEZONDHEID

Bestaande situatie

Verschiedende factoren die schadelijk zijn voor de menselijke gezondheid zijn kenmerkend voor stadsmilieus: stress, geweld, slechte luchtkwaliteit, geluidsoverlast, slechte sanitaire omstandigheden,

slechte voeding, stadshitte,... De meest pertinente oorzaken van de gezondheidsproblemen ten opzichte van de roeping van het SVC zijn de luchtkwaliteit (voorheen behandeld), de “hitte-eilanden” (voorheen behandeld) en het leefklimaat.

Zoals reeds vermeld, wordt de perimeter van het SVC gekenmerkt door de aanwezigheid van infrastructuur die het grondgebied splitsen. Daarenboven vormt de aanwezigheid van het braakliggend terrein langs de spoorweglijn met een belangrijke oppervlakte en ontoegankelijk voor het publiek, een afstandselement tussen de wijken.

De aanwezigheid van infrastructuur (L28 en kanaal) en het braakliggend terrein langs de spoorweglijn veroorzaken een sterke sociale splitsing tussen de wijken ten westen en de wijken ten oosten van de L28. In het algemeen vertonen de wijken ten westen van de L28 een kwalitatiever leefklimaat: meer beplanting, bredere en beter verluchte straten, enz.

Het plein van het Weststation vormt een plaats met een lokale identiteit binnen de perimeter. In het verleden vertegenwoordigde het een belangrijke activiteit en vormde een ontmoetingsplaats in de wijk, meer bepaald door de aanwezigheid van de brouwerij Vandenheuvel. Na het stopzetten van de activiteiten van de brouwerij, werd het Weststation “achter gelaten” en haar leefklimaat ging teloor.

Recentelijk tonen de administraties hun interesse om de wijk van het Weststation nieuw leven in te blazen, meer bepaald via het uitvoeren van het project EKLA of nog het RVPA Weststation.

Situatie aan het water en milieukwesties

Op het vlak van leefklimaat is één van de uitdagingen van de perimeter van het SVC dus de verbetering van het algemeen leefklimaat maar ook de vermindering van de bestaande sociale splitsing tussen de wijken ten westen en ten oosten van de L28.

De uitdagingen inzake de menselijke gezondheid die werden geïdentificeerd voor de perimeter van het SVC LOT N. 3 zijn:

- De sociale splitsing oost-west verminderen;
- Aan het plein van het Weststation zijn vroeger dynamisme teruggeven;
- Het braakliggend terrein langs de spoorweglijn herinrichten;
- Het oversteken van het braakliggend terrein langs de spoorweglijn, het kanaal en het huizenblok van de MIVB, vergemakkelijken;
- De functionele en sociale diversiteit aanmoedigen.

2.13 GELUIDEN EN TRILLINGEN IN DE OMGEVING

Bestaande situatie

Lawaai wordt in het algemeen beschouwd als een belangrijke overlast in het Brussels Gewest waar de activiteiten en het habitat erg druk zijn. Het wordt niettemin, erg verschillend ervaren naargelang de wijken, met een algemeen toenemende ontevredenheid naargelang men dichterbij het centrum komt, vandaar de noodzaak om rekening te houden met deze thematiek in het kader van deze perimeter. In het algemeen gaat het onbehaaglijkheidsgevoel met betrekking tot lawaai (zelfs als gaat het om gewaarwordingen) in stijgende lijn in Brussel. De externe geluidsoverlast in het Brussels Gewest wordt voornamelijk veroorzaakt door het weg-, spoorweg- en luchtverkeer, evenals door de socio-economische activiteiten zoals werven, Horeca-evenementen.

Op het vlak van verkeerslawaai, ligt de ganse perimeter in een dicht milieu en ondergaat hij geluidsniveaus in het gewestelijk gemiddeld met een sterkere impact langs de grote verkeersassen. Men moet verduidelijken dat de binnenkanten van de wijken hoofdzakelijk residentieel zijn en bestaan uit 2-gevelhuizen, en meestal beschikken over kalme gevels terwijl de grote verkeersassen (Ninoofsesteenweg, Gentsesteenweg, Bergensesteenweg) een zwaardere impact hebben op de bevolkingen. De grote kruispunten veroorzaken eveneens veel lawaai. Het plein van het Weststation veroorzaakt zo veel meer lawaai omdat zij een uitwisselingpool vormt en een echt verkeersstation voor bussen onderbreekt.

Op het vlak van luchtlawaai, hebben de luchtroutes boven Brussel een grote impact op de rust van de bewoners. Deze routes zijn regelmatig ter discussie en het probleem zal niet opgelost worden in het kader van het SVC LOT N.3, maar het is belangrijk dat er rekening mee gehouden wordt bij de ontwikkeling van projecten.

Op het vlak van spoorweglawaai, is de lijn 28, die de perimeter doorkruist, potentieel een oorzaak van overlast voor de erom liggende huizenblokken. Het verkeer is er echter niet belangrijk en zou geen sterke toename mogen kennen in de toekomst. Niettemin moet men rekening houden met de aanwezigheid van spoorwegen op het grondgebied om de bewoners te beschermen en er voor de zorgen dat aangepaste activiteiten worden ontwikkeld in de nabijheid van de sporen.

Het zuidelijk deel van de perimeter van het SVC vangt in zijn midden industriële activiteiten op; directe en indirecte bronnen van lawaai in verband met het verkeer dat zij veroorzaken. Deze activiteiten zijn tot op heden afgezonderd van de andere bestemmingen en zij hebben slecht een zwakke impact. Deze activiteiten zijn een sterkte voor de wijk maar het is belangrijk dat de overlast voor de andere functies (huisvesting...) en projecten wordt beperkt.

Situatie aan het water en milieukwesties

De demografische groei en de stadsconcentratie zullen leiden tot de toename van de geluidsoverlast.

De uitdagingen met betrekking tot het geluids- en trilling milieu die werden geïdentificeerd voor de perimeter van het SVC LOT N.3 zijn:

- Rekening houden met de overlast door de grote assen en grote kruispunten (vloeiender maken ...);
- Problematiek van de pool van het Weststation als verbinding met zowel de trein- en metrolijnen als met het verkeersstation, het parkeren op de stationsplein;
- De kalme gebieden bewaren (waaronder de parken);

- De projecten van het SVC niet te veel blootstellen aan de reeds geïdentificeerde overlasten;
- Rekening houden met het lawaai dat de projecten van het SVC zullen veroorzaken voor de reeds bestaande functies.

2.14 AFVALBEHEER

Bestaande situatie

Er zijn drie soorten containerparken in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: Gewestelijk containerpark, gesubsidieerd gemeentelijk containerpark, niet-gesubsidieerd gemeentelijke containerpark.

De gemeenten Sint-Jans-Molenbeek en Anderlecht hebben geen containerparken op hun grondgebied. De perimeter van het SVC LOT N.3 wordt dus gekenmerkt door een gebrek aan containerparken in de nabijheid. Dit verplicht de gemeente Sint-Jans-Molenbeek om ophaalacties aan huis op te zetten en de bewoners van deze wijken om lange afstanden af te leggen om naar een containerpark te gaan. Maar de wijken van de perimeter van het SVC LOT N.3 hebben te kampen met problemen van sluikstorten die schadelijk zijn voor het leefklimaat.

In 2011, verwezenlijkte het studiebureau Arcadis een economische en geografische haalbaarheidsstudie met betrekking tot de vestiging van nieuwe containerparken in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze studie heeft toegelaten om 3 gunstige scenario's uit te werken, namelijk scenario's 1, 2 en 5:

- Scenario 1: beperkte toegang tot de gemeentelijke parken en vestigingen van 2 bijkomende gewestelijke containerparken;
- Scenario 2: beperkte toegang tot de gemeentelijke parken en vestiging van 3 bijkomende gewestelijke containerparken;
- Scenario 5: vrije toegang tot de gemeentelijke parken en vestiging van 1 bijkomend gewestelijk containerpark.

De studie kwam tot de conclusie dat de scenario's 1 en 5 de gunstigste waren. Er werd echter voorkeur gegeven aan scenario 5 dat het meeste afval verzamelt, de minste totale kosten meebrengt en meer banen oplevert.

De site van het braakliggend terrein van het Weststation ligt op ongeveer 2,5 km van de ideale site voor scenario 5 en op ongeveer 1 km van één van de ideale sites voor scenario 1. De site van het braakliggend terrein van het Weststation vormt dus een mogelijke site voor de inrichting van een containerpark.

Situatie aan het water en milieukwesties

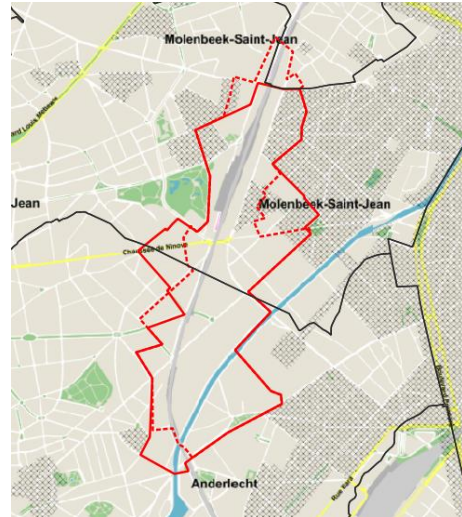
In de situatie aan het water kan worden verwacht dat een containerpark dus zou worden gevestigd recht op de perimeter van het SVC LOT N.3, en waarschijnlijk recht op het braakliggend terrein van het Weststation. De uitdagingen met betrekking tot het afvalbeheer die werden geïdentificeerd voor de perimeter zijn:

- Overwegen om een containerpark in te richten om te beantwoorden aan het voorschrift 54 van het Plan tot de preventie en het beheer van afvalstoffen;
- De problematiek van het beheer van afvalstoffen (sensibilisatie, sorteren van afval) integreren in de sociale projecten.

2.15 MILIEUKENMERKEN VAN ZONES WAARIN DE GEVOLGEN VAN HET GESELECTEERDE SVC-PROGRAMMA AANZIENLIJK KUNNEN ZIJN

Beschermde natuurgebieden: De perimeter van het SVC LOT N.3 ligt niet nabij een natuurgebied, bosgebied of Natura 2000-gebied.

Gebied van culturele, historische, esthetische waarde of voor stadsverfraaiing (GCHEWS) gedefinieerd in het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP): Het GBP bepaalt de GCHEWS (aangeduid door de strepen op de afbeelding hiernaast) waarvoor bijzondere voorwaarden zijn bepaald met het oog op het vrijwaren of valoriseren van de culturele, historische of esthetische waarden van deze gebieden of voor het bevorderen van hun verfraaiing. De bijzondere voorwaarden voor de GCHEWS's worden vastgelegd door het bijzonder bestemmingsplan (BBP), door de gemeentelijke stedenbouwkundige verordening (GEMSV), Gezoneerde gewestelijke stedenbouwkundige verordening (GGSV) of krachtens de wetgeving inzake de behoud van het erfgoed.

Afbeelding 7 : GCHEWS binnen de perimeter van het SVC LOT N.3 (bron: BruGIS)

Overstromingsgebieden: gekenmerkt door een belangrijke topografie in de nabijheid van het kanaal en de valleibedding onderhevig aan overstromingsrisico's. De programmering moet hier rekening mee houden.

2.16 MILIEUPROBLEMEN MET BETREKKING TOT HET PROGRAMMA, IN HET BIJZONDER PROBLEMEN MET BETREKKING TOT ZONES DIE VAN GROOT BELANG ZIJN VOOR HET MILIEU

De perimeter van het SVC LOT N.3 ligt niet nabij een natuurgebied, bosgebied of Natura 2000-gebied.

2.17 MILIEUPROBLEMEN DIE VERBAND HOUDEN MET DE INSCHRIJVING IN HET PLAN OF DIE RECHTSTREEKS BETREKKING HEBBEN OP GEBIEDEN WAARIN VESTIGINGEN KUNNEN KOMEN DIE EEN RISICO VAN ZWARE ONGEVALLLEN INHOUDEN WAARBIJ GEVAARLIJKE STOFFEN ZIJN BETROKKEN IN DE ZIN VAN DE RICHTLIJN 96/82/EG

Er zijn vier ondernemingen met een risico op zware ongevallen met gevaarlijke stoffen, geklasseerd SEVESO (lage of hoge drempel) (één hoge drempel en drie lage drempel) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- Lukoil Belgium: gevestigd op de Vilvoordsesteenweg 21 te Brussel. Deze site heeft een opslagplaats voor brandstoffen en is geklasseerd hoge drempel;
- Total Belgium: gevestigd op de Vilvoordsesteenweg 214 te Brussel. Deze site heeft een opslagplaats voor stookolie en diesel en is geklasseerd lage drempel;

- Comfort Energy: gevestigd op de Kanaaldijk 52 te Anderlecht. Deze site heeft een opslagplaats voor stookolie en is geklasseerd lage drempel;
- Varo Energy Belgium: gevestigd op de Kanaaldijk 1-3 te Anderlecht. Deze site heeft een opslagplaats voor stookolie en is geklasseerd lage drempel.

De site Varo Energy Belgium is gevestigd in de nabijheid van de perimeter van het SVC LOT N. 3, op de rechteroever van het kanaal. Hij ligt echter op ongeveer 250 meter in vogelvlucht van het kruispunt Vandervelde en op de andere oever van het kanaal. Daarenboven moet elke onderneming met een risico op zware ongevallen met gevaarlijke stoffen alle maatregelen treffen om dergelijke ongevallen te voorkomen en om de gevolgen door de menselijke gezondheid en het milieu te beperken. Er wordt dus geen enkel milieuprobleem verwacht in verband met deze site voor de perimeter van het SVC en de projecten die er mogelijks zullen ontwikkeld worden.

3 VOORSTELLING VAN HET SVC-PROGRAMMA

3.1 OVERZICHT VAN DE INHOUD VAN HET SVC-PROGRAMMA

3.1.1 HET BELEID ROND STADSVERNIEUWINGSCONTRACTEN

Het mandaat verleend aan het SVC is vastgelegd in artikel 37 van de Ordonnantie houdende organisatie van de stedelijke herwaardering van 6 oktober 2016:

“Art. 37. De stadsvernieuwingscontracten worden uitgevoerd door middel van een of meer:

- 1° Operaties voor de bouw of renovatie van openbare ruimten of infrastructuren van het stadsnetwerk;*
- 2° Vastgoedoperaties die tot doel hebben om met sociale of geconventioneerde woningen gelijkgestelde woningen, buurtinfrastructuren of commerciële en productieve ruimten en hun aanhorigheden te bouwen, in stand te houden, te vergroten, op te waarderen, te saneren, te verwerven of te verbeteren, desgevallend in het kader van projecten met een gemengde bestemming;*
- 3° Operaties met het oog op de verbetering van de omgevingskwaliteit van de operationele perimeter, meer bepaald door een verhoging van de energie- en milieuprestaties van de gebouwen;*
- 4° Operaties om de economische herwaardering van de operationele perimeter te bevorderen;*
- 5° Acties om activiteiten ter bevordering van de maatschappelijke cohesie en het gemeenschapsleven te ondersteunen;*
- 6° Coördinatie- en communicatieactiviteiten betreffende de in 1° tot 5° bedoelde operaties.*

De stadsvernieuwingscontracten bevatten prioritair de operaties voor de creatie of de renovatie van openbare ruimten of van infrastructuur van het stadsnetwerk als bedoeld in het eerste lid, 1°.

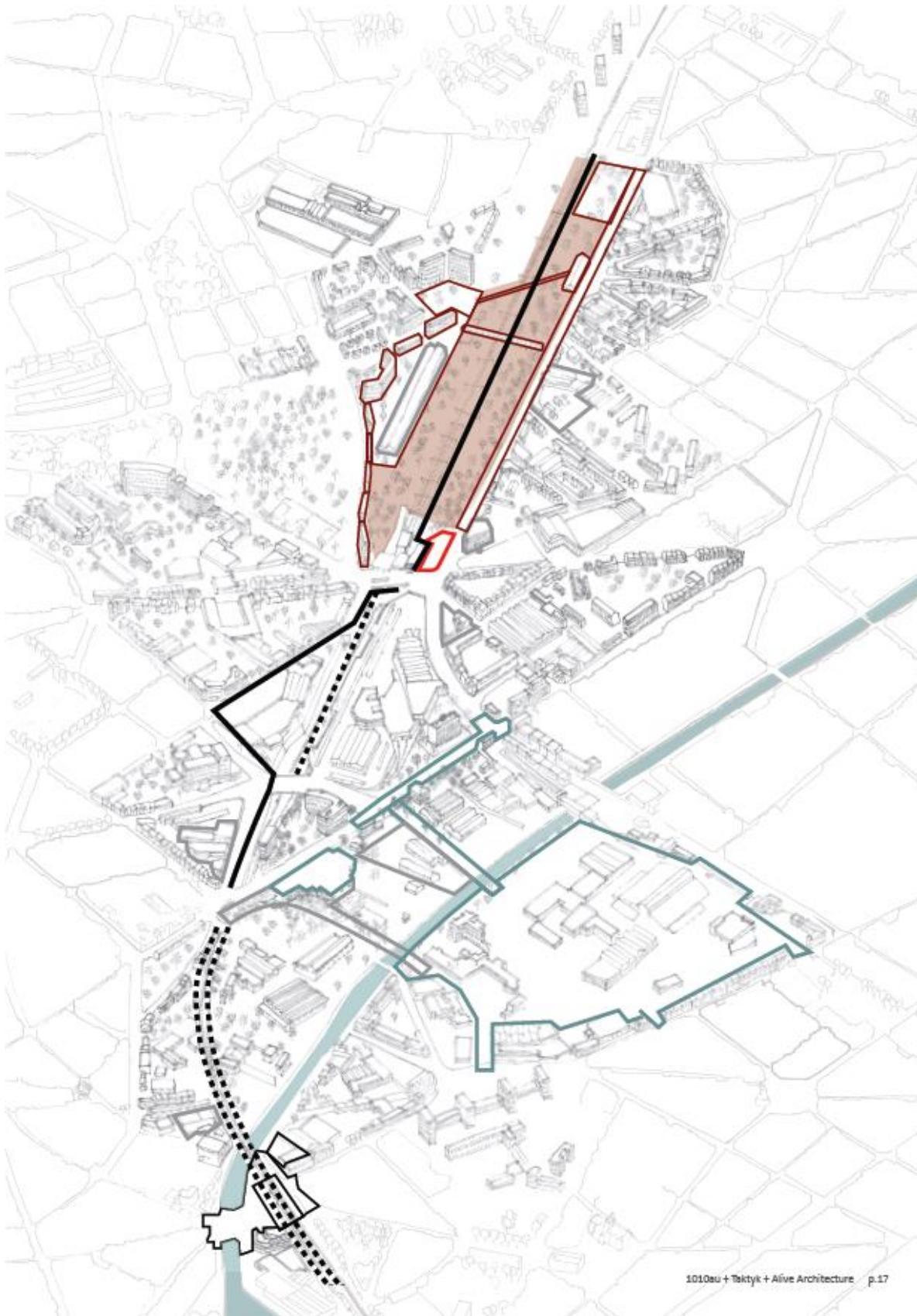
De regering kan een gedetailleerde beschrijving geven van de inhoud van deze operaties en acties en desgevallend voor het geheel of een deel van deze operaties en acties bedoeld in de punten 5 en 6, de minimum- of maximumpercentages van de totale subsidie bepalen die respectievelijk kan worden toegekend om overwegend operaties te subsidiëren.

Elk stadsvernieuwingscontract moet minstens een operatie of actie bevatten die de innovatie en de creatie stimuleert, evenals een operatie of actie van gewestelijke omvang of, in voorkomend geval, een operatie of actie die al deze eigenschappen verenigt.

Het stadsvernieuwingscontract kan bestaan uit gemengde operaties op het niveau van een huizenblok of een welbepaalde as. ”

3.1.2 HET PROGRAMMA SVC LOT N.3 BEEKKANT – WESTSTATION – NINOVE

Het programma van het SVC bevat 31 projectfiches waarvan 9 projecten moeten geïnitieerd worden. De interventies worden volledig of gedeeltelijk gefinancierd door het SVC. Voor bepaalde interventies vormt het SVC enkel een impuls.

Afbeelding 8 : Strategische gebieden van het SVC LOT N.3 (Bron: Taktyk, Alice Architecture en 1010au)

De onderstaande tabel bevat deze interventies, verdeeld naargelang financieel aandeel van het SVC. De tabel geeft ook de typologie die wordt beoogd door de interventie (herkwalificatie van de openbare ruimte, vastgoed, verbetering van de milieukwaliteit (natuur- of waterbeheer), socio-economische acties) en het aantal gecreëerde woningen aan.

Er worden drie categorieën gedefinieerd:

- Integrale financiering van het SVC;
- Gedeeltelijke financiering van het SVC, gemengde activiteit;
- Geen financiering van het SVC, impuls.

Tabel 1 : Overzicht van de inhoud van het SVC-programma

PROJECTNR.	AARD VAN DE ACTIVITEIT	BETROKKEN PERCELEN	HERKVALIFICATIE VAN DE OPENBARE RUIMTE	VASTGOED	VERBETERING VAN DE MILIEUKWALITEIT	SOCIO-ECONOMISCHE ACTIES	AANTAL GECECREËRDE WONINGEN
<i>Integrale financiering door het SVC-programma</i>							
A.1	Bijkomende studie L28	Niet van toepassing	X				
A.4	Station Kuregem GLV	Niet van toepassing	X			X	
A.6.b	Volkshuis – Creatie van 10 woningen	Anderlecht: 315R4		X			10
B.2	Aankoop en renovatie van de Koolhal	Sint-Jans-Molenbeek: 156/05, 796/05		X		X	
B.4	Oversteekplaats van het braakliggend terrein 2	Sint-Jans-Molenbeek	X				
B.8	Studie voor de renovatie van de gebouwen van het “logement Molenbeekois”	Sint-Jans-Molenbeek: 805S2, 805R2, 805Z5, 805Z, 805Y, 805M2, 805L2, 805K2, 805Y5, 805/04A, 835F, 836K, 836H, 837M, 837L, 838F, 838G, 841T, 841G, 841R			X		
B.12	Belvédère dak MIVB	Anderlecht: 113X		X		X	
B.13	Oversteekplaats van het kanaal vanaf het perceel Vivaqua	Anderlecht: 115L2, 122B8	X				
C.1	Enveloppe Sint-Jans-Molenbeek	Sint-Jans-Molenbeek				X	
C.2	Enveloppe Anderlecht	Anderlecht				X	

<i>Gedeeltelijke financiering door het SVC-programma, gemengde activiteit</i>							
A.6.a	Volkshuis	Anderlecht: 315R4, 315S4, 315W4, 315X4		X		X	
B.1	Inrichting van het park van het Weststation	Sint-Jans-Molenbeek: 155/02C, 155/02B, 156/02E, 156/05, 796/05	X		X		
B.7	Vervoerspool: Beekkantplein	Sint-Jans-Molenbeek: D183z	X		X		
B.14	Doorlaatbaarheid van het huizenblok Slachthuizen en herinrichting van het EHB huizenblok	Anderlecht: 106W en/of 122B8	X		X	X	
<i>Geen financiering door het SVC-programma, gekoppelde impuls</i>							
A.2	Verwezenlijking L28	Sint-Jans-Molenbeek: 155/02C, 155/02B, 156/02E, 156/05, 796/05 Anderlecht: PL DE	X				
A.3	Glasgowstraat	Anderlecht: 49/02	X		X	X	
A.5	Kruispunt Biestebroek	Niet van toepassing	X				
B.3	Oversteekplaats van het braakliggend terrein 1	Sint-Jans-Molenbeek: 805/05A	X				
B.5	Herkwalificatie van de Vandenpeereboomstraat	Niet van toepassing	X				
B.6	Dubois Thornstraat	Sint-Jans-Molenbeek: 805X5, 805W5, 805F2	X				
B.9	Recypark	Sint-Jans-Molenbeek: n.b.				X	
B.10	Woningentoren en gemengd programma	Sint-Jans-Molenbeek: 839W8		X		X	10 000 m ²
B.11	Inrichting van de Birmingham	Niet van toepassing	X		X		
<i>Te initiëren operaties</i>							
D.1	Bijkomende actie Vandenpeereboomstraat	Niet van toepassing	X		X		
D.2	Matériauthèque	Sint-Jans-Molenbeek: 819N6		X		X	
D.3	Oversteekplaats van het kanaal vanaf het perceel MIVB	Anderlecht: 70B2	X				
D.4	Aankoop en renovatie van de brouwerij Vandenheuvel	Sint-Jans-Molenbeek: 839F8		X		X	n.b.
D.5	Herontwikkeling van het GLV van het gebouw van de voedselbank (voormalig Lipton)	Anderlecht: 50D6		X		X	

D.6	Delhaizehal	Sint-Jans-Molenbeek: 805X5, 805W5, 805F2		X		X	
D.7	Woningen + Laboratorium voor de kringlooeconomie	Sint-Jans-Molenbeek: 901X16		X		X	n.b.
D.8	Operatie OGSO	Anderlecht: 114Z, 114Y		X		X	n.b.
D.9	Herinrichting van de hal in de Orchideeënstraat	Anderlecht: 314L4, 314V3		X		X	
Totaal aantal voorziene woningen							> 10

n.b. = niet bepaald

Niet van toepassing: geen perceelnummer, niet pertinent

N.B.

Een deel van de woningen te ontwikkelen door middel van het SVC-programma is nog niet bepaald (typologie, aantal). Deze woningen zijn niet opgenomen in de "geraamde" som voor nieuwe woningen gecreëerd door het programma SVC LOT N.3.

3.2 LINKS MET ANDERE RELEVANTE PLANNEN EN PROGRAMMA'S

In het kader van dit rapport werden verbanden tussen het programma SVC LOT N.3 en doelstellingen van andere bestaande plannen en programma's bestudeerd op vlak van mobiliteit, inrichting van het gebied, milieu ... en dit op verschillende niveaus: Europees, nationaal, regionaal en gemeentelijk.

Het programma dat werd weerhouden voor het SV LOT N.3 heeft rekening gehouden met de bestaande plannen en programma's en de plannen en programma's die nog worden gepland.

4 ANALYSE VAN DE MILIEUEFFECTEN

4.1 METHODOLOGISCHE AANPAK

De analyse van de effecten van het weerhouden programma voor SVC LOT N.3 op de verschillende milieuthema's werd uitgevoerd in drie grote stappen, namelijk:

- **Stap 1:** Evaluatie van de relevantie van projecten/interventies voorzien door het programmaproject (of "programma 1" genoemd) in vergelijking tot de regionale en lokale kwesties op het gebied van milieu (logica goedkeuring/afkeuring); en dit volgens een iteratieve en participatieve procedure tussen het team dat verantwoordelijk is voor de uitwerking van het programma SVC LOT N.3 (Taktyk – Alive Architecture – 1010), het team dat verantwoordelijk is voor het MER (ABO - Tractebel) en de Stuurgroep (kabinet van minister-president Vervoort, RDS, BE, Perspective.Brussels);
- **Stap 2:** Evaluatie van de mogelijke impact van de uitvoering van projecten/interventies die zijn voorzien door het weerhouden programma voor SVC LOT N.3 (of "programma 2" genoemd) over relevante milieuthema's. Per projectfiche van het SVC LOT N.3 wordt een evaluatiefiche opgesteld;
- **Stap 3:** Realisatie van een overzichtstabel van de voorspelde effecten en de geglobaliseerde interpretatie van de resultaten ("verticale" analyse) per relevant milieuthema in het kader van het geëvalueerde programma.

Gezien de algemene aard en strategie van het SVC-programma, werd overgegaan tot een evaluatie op algemene schaal op basis van **kwalitatieve criteria** volgens een schaal met 3 gradiënten. Met dit type schaal is een aanvaardbaar en coherent relevantieniveau mogelijk ten opzichte van interventiedetails en projecten voorgesteld door het programma.

Dit classificatieniveau van 3 niveaus zal gemeenschappelijk zijn voor alle criteria, volgens onderstaand evaluatiekader:

- **Score "+":** betekent dat een mogelijke relevante positieve impact wordt verwacht bij de realisatie van de interventie of het project voorgesteld door het SVC-programma voor het betreffende thema;
- **Score "0":** betekent dat geen enkele mogelijke relevante impact wordt verwacht bij de realisatie van de interventie of het project voorgesteld door het SVC-programma voor het betreffende thema;
- **Score "-":** betekent dat een mogelijke relevante negatieve impact wordt verwacht bij de realisatie van de interventie of het project voorgesteld door het SVC-programma voor het betreffende thema;

Een kleurencode vergemakkelijkt het aflezen van het geheel: ; 0 ; .

Aan deze criteria is een natuurfactor gekoppeld om de **rechtstreekse** of **onrechtstreekse** expressie van de impact te preciseren. De rechtstreekse expressie van de impact betekent dat de realisatie van de voorgestelde interventie of het voorgestelde project de betreffende milieuthematiek rechtstreeks zal beïnvloeden. De onrechtstreekse expressie van de impact wijst erop dat de realisatie van een dergelijke interventie of project een reeks acties/maatregelen zal inhouden die op zich een impact zouden kunnen hebben op de betreffende thematiek.

Door middel van dit evaluatiekader zal dus worden overgegaan tot de evaluatie van de verwachte mogelijke impact van de toepassing van de interventies of projecten voorgesteld door het SVC programma, meer bepaald door:

- de evaluatie van de verschillende acties voorgesteld door de “projectfiches” uitgewerkt door het team van Taktyk – Alive Architecture – 1010;
- het team belast met de uitwerking van het SVC LOT.3 heeft de ambities en inhouden van het programma dat werd weerhouden door de “projectfiche” meegedragen. Daarom bestaan de evaluatiefiches uit de evaluatie van elk van de projectfiches van het weerhouden programma van het SVC LOT N.3;
- de evaluatie van de betrokken geografische schalen (plaatselijk vs gewestelijk);
- de verschillende opeenvolgende stappen uitgevoerd in het kader van de opdracht van het SVC LOT N.3.

Elke interventie of project voorgesteld door het programma van het SVC LOT N.3 zal dus geëvalueerd worden volgens de verschillende milieuthematieken die pertinent worden geacht met het oog op de aard van het programma, en zal het voorwerp uitmaken van een evaluatiefiche. Deze fiche herneemt een geheel van onderwerpen die eigen zijn aan elke milieuthematiek en evalueert de verwachte globale impact van de uitvoering van het programma volgens de interventie en het overwogen project.

4.2 IDENTIFICATIE VAN MILIEUEFFECTEN VAN INTERVENTIES EN PROJECTEN WAARUIT HET PROGRAMMA SVC LOT N.3 BEEKKANT – WESTSTATION - NINOVE

Alle evaluatiefiches per interventie of project waaruit het SVC-programma bestaat worden niet opgenomen in het document onderworpen aan openbaar onderzoek. Ze zijn te raadplegen in bijgevoegd dossier. De overzichtstabel met dubbele ingang die voor elke interventie/project de verwachte potentiële impact vermeldt in het kader van de uitvoering van het SVC-programma staat hieronder. Aan de hand van deze tabel kunnen volgende punten worden vastgesteld:

- De waarschijnlijk aanzienlijk positieve effecten die de waarschijnlijk aanzienlijk negatieve effecten met zich meebrengen;
- Het geheel van de voorgestelde interventies hebben een verwacht voorzienbaar positief effect op het menselijk milieu en de socio-economische aspecten;
- Op het vlak van de positieve impact vindt men thematieken inzake het menselijk milieu / socio-economische aspecten, het natuurlijk erfgoed, overlast door geluiden en trillingen, de energie, het klimaat / microklimaat, het waterbeheer, de bodem / ondergrond / grondwater, de mobiliteit, het afvalbeheer en het gebruik van materialen;
- Op het vlak van negatieve impacten vindt men de thematieken van het natuurlijk erfgoed, overlast door geluiden en trillingen, het waterbeheer, de bodem / ondergrond / grondwater, de mobiliteit, het afvalbeheer.

Tabel 2 : Overzichtstabel

PROJECTEN VAN HET WEERHOUDEN SVC-PROGRAMMA	MENSELIJKE OMGEVING / SOCIO- ECONOMISCHE ASPECTEN	NATUURLIJK ERFGOED	OVERLAST DOOR GELUIDEN EN TRILLINGEN	ENERGIE	LUCHTKWALIT EIT	KLIMAAT EN MICROKLIMAA T	BEHEER VAN AFVALWATER, REGENWATER, DISTRIBUTIEWATER EN OPPERVLAKTEWATE R	BODEM, ONDERGROND EN GRONDWATER		MOBILITEIT	AFVALBEHEE R	GEBRUIK VAN MATERIALEN		
A. Transversale acties														
A.1 Bijkomende studie L28	+	+		0	0	0/+	0/+	0	0	0	0	0		
A.2 Verwezenlijking L28	+	-	+	0	0	0/+	0/+	0/-	0/-	0/+	+	0	0	
A.3 Glasgowstraat	+	+	0/-	+	0	0/+	0/+	0/+	0	+	-	0	0	
A.4 Kuregemstation GLV	+	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
A.5 Kruispunt Biestebroeck	+	0		0	0	0/+	0/+	0/+	0	+		0	0	
A.6 Volkshuis	+	0		0	0/+	0/+	0/+	0	-		0	0	+	
B. Acties op site														
B.1 Inrichting park van het Weststation	+	+		0	0	0	0	-		0/+	0/-	+	0	0
B.2 Aankoop en renovatie van de Koolhal	+	0		0	0	0	0	0	0	+		0	0	
B.3 Oversteekplaats van het braakliggend terrein 1	+	0/-		0	0	0	0	0	0	+		0	0	
B.4 Oversteekplaats van het braakliggend terrein 2	+	0/-		0	0	0	0	0	0	+		0	0	
B.5 Herkwalificatie van de Vandenpeereboomstraat als dreef	+	0		+	0	0/+	0/+	0/+	0	+	-	0	0	

B.6 Dubois Thornstraat	0/+	0/-	0	0	0	0	0/-		0/-	+		0	0	
B.7 Vervoerspool, Beekantplein	+	0/+	+	0	0/+	0/+	+	0/-	+	+	-	0	0	
B.8 Studie voor de renovatie van gebouwen van het “logement Molenbeekois”	0/+	0	+	+	0	0/+	0		0	+		0	0	
B.9 Recypark	+	-		-	0	0	0		0	-		+	-	+
B.10 Woningentoren en gemengd programma	+	0	0	0/+	0	0/-	0/+	0		0	-		0	0
B.11 Inrichting Birminghamstraat	+	-	0/+	+	0	0/+	0/+		0/+	0	+	-	0	0
B.12 Belvédère op het dak van de MIVB	+	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0
B.13 Oversteekplaats kanaal perceel Vivaqua	+	0	0	0	0/+	0/+	0		0	+		0	0	0
B.14 Doorlaatbaarheid van het huizenblok Slachthuis en herinrichting van het EHB huizenblok	+	+		0	0	0/+	+		+	-		+	0	0
C. Ondersteuningsacties voor activiteiten voor sociale cohesie en samenleving														
C.1 Enveloppe Sint-Jans-Molenbeek	+	0/+	0	0	0	0	0/+		+	0	+		0	0
C.2 Enveloppe Anderlecht	+	0	0	0	0	0	0		+	0	+		0	0
D. Te initiëren operaties														
D.1 Bijkomende actie Vandenpeereboomstraat	+	0/+	+	0	0	0/-	0/+		0	+	-	0	0	0
D.2 “Matériauthèque”	+	0	-	0/+	0	0/+	0		0	0	+		+	+
D.3 Oversteekplaats kanaal perceel MIVB	+	-	+	0	0	0/+	0/+		0	0	+		0	0

D.4 Brouwerij Vandenheuvel	+		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
D.5 Herontwikkeling van het GLV van het gebouw van de Voedselbank (voormalig Lipton)	+		0	0	0/+	0	0	0	0	0	0	0	
D.6 Delhaizehal	0/-	0/+	0	0	0/+	0	0	0	0	+	0	0	
D.7 Woningen + laboratorium voor kringlooeconomie	+		0	0	0/+	0	0/-	0/+	0	0	0	0	+
D.8 Operatie OGSO	+		0	0	0/+	0	0/+	0/-	0	0	+	0	0
D.9 Operatie Orchideeënstraat	+		0	0	0/+	0/-	0/+	0	0	0	0	0	0

4.3 MULTIDISCIPLINAIRE ANALYSE VAN ALLE PROJECTEN VAN HET WEERHOUDEN SVC-PROGRAMMA

De thematieken “milieu/socio-economische aspecten”, “natuurlijke erfgoed” en “Mobiliteit” vormen twee belangrijke uitdagingen van het programma van het SVC LOT N.3. Het blijkt dus pertinent om deze op een transversale manier te evalueren.

4.3.1 GLOBAAL VOORZIENBARE IMPACT OP HET MENSELIJKE MILIEU EN DE SOCIO-ECONOMISCHE ASPECTEN

4.3.1.1 ANALYSE VAN DE EFFECTEN VAN PROGRAMMA-ACTIVITEITEN

Het programma van het SVC overweegt meerdere vastgoedoperaties die verschillende doelstellingen beogen. Enerzijds is er sprake van het creëren van nieuwe woningen die de projecten die aan gang zijn buiten het SVC of andere geplande ambities (creatie van woningen in het RPVA Weststation) willen aanvullen. In het totaal voorzien 4 projecten de creatie van woningen waarvan 2 te initiëren projecten zijn. Onder de 2 met voorrang weerhouden projecten bepaalt enkel het project A.6.b het aantal, namelijk 10. Het project B.10 bepaalt de constructie van een gebouw van 10 000 m². Het programma dat werd weerhouden voor het SVC LOT N.3 geeft dus niet de voorrang aan de creatie van woningen maar laat echter wel toe om nieuwe gemengde programma's te ontwikkelen die het mogelijk maken om zowel een sociale als functionele diversiteit te verzekeren.

Het programma van het SVC investeert ook in de verwezenlijking van een studie voor de renovatie van de gebouwen van de “logement Molenbeekoï” om de energieprestatie van het gebouw te verbeteren maar ook om een uitzicht van het gebouw op het toekomstig park van het Weststation, toe te laten. Een positieve impact op de kwaliteit van deze woningen wordt dus verwacht.

Daarenboven vertoont het programma van het SVC, via de verschillende voorgestelde socio-economische projecten, een wil om een nieuwe dynamiek te geven aan de wijken en de ontwikkeling van sociale activiteiten, maar ook van uitrustingen en diensten voor collectief nut. Talrijke projecten beogen inderdaad een nieuwe dynamiek voor de wijken door nieuwe activiteiten voor te stellen en het verbeteren van het leefklimaat en het stadslandschap:

- De herbestemming van de gelijkvloerse verdieping van het Kuregemstation als verenigingslokaal zorgt voor een nieuwe dynamiek van de square Vandervelde en laat een nieuwe toe-eigening van het station toe aan de bewoners;
- De creatie van een ruimte voor sociale cohesie in het Volkshuis laat onder meer toe om de ateliers voor opleiding en beroepsinschakeling te organiseren, wat bijdraagt tot de nieuwe dynamiek van de wijk. Daarenboven zal de herinrichting van het perceel een positieve impact hebben op het stadslandschap;
- Het overgangsbeheer van het braakliggend terrein langs de spoorweglijn laat de herovering van dit industrieel achtergelaten perceel door de wijkbewoners toe en zal een nieuwe groene ruimte bieden die toegankelijk is voor het publiek;
- De renovatie van de Koolhal als polyvalente hal laat toe om een erfgoedelement te herwaarderen en een gezellige ontmoetingsplaats te creëren in een wijk die hier nood aan heeft;

- De herinrichting van sommige wegen (Glasgowstraat, Vandenpeereboomstraat, Birminghamstraat) en kruispunten (square Vandervelde en kruispunt Biestebroek) ten bate van de voetgangers en fietsers, laat toe om het leefklimaat van de bewoners te verbeteren door te zorgen voor meer beplanting en het stimuleren van de fietsers- en voetgangersverplaatsingen;
- De creatie van een woningentoren en uitrustingen en/of diensten naast het Weststation en de renovatie van het gebouw op de hoek tegenover het Weststation laten toe om een verstedelijking te herdefiniëren voor het plein van het Weststation. Daarenboven dragen deze gemengde projecten, door nieuwe uitrustingen en/of diensten te bieden, ook bij tot de nieuwe dynamiek van het plein;
- De opening van het dak van de MIVB voor de bevolking en de inrichting van een stadsbalkon langs de Birminghamstraat laten toe om de wijk open te gooien naar Brussel toe, het panorama op Brussel te benadrukken en nieuwe ontmoetings- en uitwisselingsplaatsen te creëren.;
- ...

Daarenboven laten de nieuwe oversteekplaatsen oost-west, maar ook de verlenging van de L28 (noord-zuid as) toe om de wijken onderling meer in een netwerk onder te brengen en de wijken Scheut en Kuregem te ontsluiten. De interventies beogen ook de nieuwe toe-eigening van de openbare ruimte door de bewoners. Een verbetering van het leefklimaat, via meer bepaald de verbetering van het groene netwerk (dat het sociaal-recreatief netwerk inhoudt) wordt dus verwacht na de uitvoering van het programma.

Het kan dus worden besloten dat het weerhouden programma van het SVC LOT N.3, via deze verschillende interventies, bijdraagt tot het versterken van de sociale cohesie tussen de wijken, tot het ontsluiten van de wijken via de inrichting van meerdere oversteekplaatsen en tot de nieuwe dynamiek van de wijken om hen hun vroegere dynamiek terug te geven. Daarenboven herwaardeert het de erfgoedelementen die getuigen van het Brussels industrieel verleden door hen een nieuwe functionaliteit te geven die pertinent is voor de behoeften van de bevolking. Het voorziet eveneens de creatie van woningen, hoewel dit niet de prioriteit is van het programma.

4.3.1.2 *MOGELIJKE ALTERNATIEVEN OP LOKAAL VLAK EN OP TRANSVERSAAL/GLOBAAL VLAK*

De alternatieven die redelijkerwijze kunnen overwogen worden in het kader van het opstellen van een definitief programma voor het SVC LOT N. 3 op het vlak van “menselijk milieu en socio-economische aspecten ” zijn de volgende.

Op lokaal vlak

- Op lokaal vlak integreert het programma van het SVC LOT N.3 talrijke operaties die een renovatie en erfgoedherwaardering beogen die meestal te maken hebben met de creatie van uitrustingen of sociale diensten. In deze context berust een mogelijk alternatief voor het programma van het SVC LOT N.3 in de investering en de ondersteuning, via acties voor sociale cohesie (cf. projecten C.1 en C.2) bij voorbeeld, in het beheer en de coördinatie van verenigingsstructuren: creatie van een platform/toezicht voor het beheer dat toelaat om de pertinentie van de bezettingen van de lokalen te controleren, de toegelaten positieve gevolgen van deze verenigingsactiviteiten en tegemoet te komen aan de evolutieve behoeften van de doelbevolkingen;
- Als tweede alternatief zou men een pilootoperatie kunnen voorstellen voor de ontwikkeling van de stadslandbouw op het dak van de Kliniek Sint-Anna of het dak van de MIVB. De studie

uitgewerkt door het studie bureau Agora in 2014⁵ stelt de herinrichting voor van het dak van de MIVB, meer bepaald als groendak en als moestuin.

Op multidisciplinair/globaal vlak

- Een transversaal alternatief zou zijn om meer te investeren in de herovering van de kaaien van het kanaal, in samenwerking met het SVC LOT N.5 om zo de stad tot aan het kanaal in een netwerk onder te brengen.

4.3.2 ALGEMENE VOORSPELBARE EFFECTEN VOOR HET NATUURLIJK ERFGOED

4.3.2.1 ANALYSE VAN DE EFFECTEN VAN PROGRAMMA-ACTIVITEITEN

Bescherming en behoud van leefgebieden en soorten

De verschillende projecten en operaties die het weerhouden programma van het SVC LOT N.3 vormen voorzien geen enkele actie voor de bescherming en het behoud van de habitats en de soorten.

De verschillende voorstellen die werden geëvalueerd door middel van de projecten (cf. de evaluatiefiches) tonen trouwens aan dat de uitvoering van sommige operaties voorzien door het programma van het SVC LOT N.3, gepaard gaat met een direct verlies aan oppervlakte van “ feitelijke ” groene ruimten (door meer bepaald de inrichting van een fietsers-voetgangerswandeling die een verlies aan beplanting zou kunnen veroorzaken ter hoogte van de talud van de spoorwegen of door de bouw van een containerpark op het braakliggend terrein van het Weststation (de lokalisatie van het park beperkt echter het verlies aan beplanting).

De mogelijke negatieve impact verbonden met de verstedelijking van een deel van de open ruimten bedekt met planten wordt echter niet als betekenisvol beoordeeld op globaal vlak omwille van onder meer het kleine aantal betrokken beplante oppervlakten en de lage intrinsieke biologische waarde van sommige van deze ruimten.

Biodiversiteit

De verschillende projecten en operaties die het weerhouden programma van het SVC LOT N.3 vormen hebben geen directe invloed op de biodiversiteit.

Omwille van haar eerste mandaat ziet het programma van het SVC geen operatie of project dat rechtstreeks gericht is op de ontwikkeling van de biologische waarde van de groene ruimten of het behoud van de biodiversiteit. Andere gewestelijke middelen zijn meer bestemd voor het versterken van deze milieuambities, zoals het gewestelijk natuurplan (2016-2020) en het project voor het operationeel plan dat de functionaliteit van het Brussels ecologische netwerk wil versterken (wordt uitgewerkt); evenals de reglementaire middelen die een passieve of actieve bescherming van de beplante ruimten toelaat.

De aanpak van het SVC beoogt echter om het netwerk te steunen (cf. volgende sectie) dat op indirecte wijze, de steun voor de ontwikkeling van een mogelijke biodiversiteit, vastlegt.

⁵ AGORA (2014). *Groen netwerk - GPDO, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, fase 2: operationeel luik - deel 2: Ontwerpstudie – Continuïteit Kuregem (L28), verbinding station Jacques Brel - Kuregem*

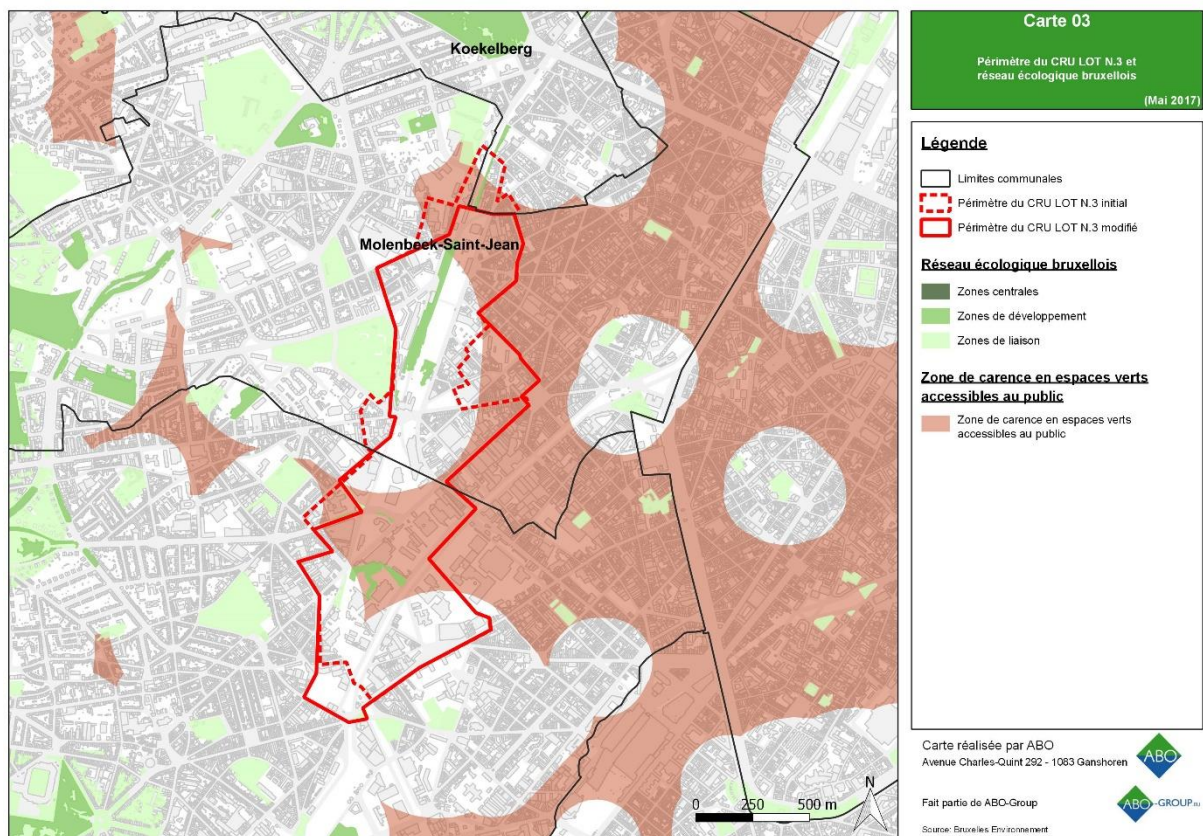
De verschillende voorstellen die werden geëvalueerd door middel van de projecten (cf. de evaluatiefiches) en de aanpak die hier wordt voorgesteld, tonen dus een neutrale bijdrage van het programma SVC LOT N.3 op de biodiversiteit, aan.

Ecologisch netwerk en groene netwerk

ECOLOGISCH NETWERK

Wat de functionaliteit van het ecologische netwerk betreft, één van de zwakke plekken van de perimeter van het SVC LOT N.3 is te vinden in het verlies van het “ontwikkelingsgebied”⁶ langs de lijnen van de spoorweg ten westen ervan veroorzaakt door de ontwikkeling van het project Infrabel Academy. Zoals uiteengezet in de diagnose, speelt dit ontwikkelingsgebied een essentiële rol van lineaire verbinding tussen de groene ruimten in het noorden (Elisabethpark) en deze in het zuiden (Marie-Josépark, Bospark, Astridpark, Scheutbosspark, ...). De aanwezigheid van dit gebied met een grote biologische waarde speelt inderdaad de rol van *stepping stone* die de groene ruimten onderling verbindt. Een groene ruimte die meer dan 500 meter verwijderd is van de andere groene ruimten wordt geschouwd als niet functioneel in het ecologische netwerk; het verwijderen van dit ontwikkelingsgebied zou dus een belangrijk verlies aan verbinding binnen het Brussels ecologische netwerk betekenen. Het braakliggend terrein van het Weststation vormt een kans die moet gevat worden om zoveel mogelijk het verlies te compenseren dat ontstaat door de creatie van ruime en kwalitatieve groene ruimten die de ecologische rechtlijnigheid hervormt. Deze ambitie wordt gedragen door het RPVA Weststation dat in uitwerking is (en niet het SVC zelf) dat de inrichting van een park van minstens 3 ha voorziet op het braakliggend terrein van het Weststation, wat mogelijks zal toelaten om de functie van verbinding van het braakliggend terrein van de spoorweglijn te herstellen en de biologische waarde van de beplanting die heden te vinden is op het braakliggend terrein van de spoorweglijn ten oosten van de spoorweg, te verbeteren. De aanleg van dit park wordt echter nog niet verwacht.

⁶ ontwikkelingsgebied : “gebied met een gemiddelde biologische waarde of een potentiële grote biologische waarde die bijdraagt of kan bijdragen tot het verzekeren van het behoud of het herstel in een gunstige staat van instandhouding van de soorten en natuurlijke habitats van communautair en gewestelijk belang” (cf. Artikel 3 25° van de Ordonnantie van 01 maart 2012 betreffende het natuurbehoud)

Afbeelding 9 : Brussels ecologische netwerk (Kaart uitgevoerd door ABO)

Bovendien stelt het programma van het SVC LOT N.3 de verlenging van de fietsers-voetgangerswandeling L28 voor, wat zal toelaten om de toegang tot de talud van de spoorweg te vergemakkelijken en zo het ecologische beheer ervan te verbeteren. De taluds van de spoorweg vormen interessante habitats voor de ontwikkeling van de biodiversiteit en spelen hierdoor een belangrijk rol als lineaire verbindingen en functionele ecologische gangen binnen het Brussels ecologische netwerk. De verlenging van de fietsers-voetgangerswandeling zal dus bijdragen tot de verbetering van het taludbeheer.

Tenslotte vormt het planten van een rij bomen (Glasgowstraat en Birminghamstraat) kleine landschapselementen (KLEs) die de aanwezigheid van lineaire elementen van het landschap versterken en kunnen werken als verbindingen binnen het ecologisch netwerk.

GROENE NETWERK

Wat het groene netwerk betreft: de twee belangrijke uitdagingen van de perimeter bestaan uit het heroveren van het braakliggend terrein van het Weststation dat heden een achtergelaten en ontoegankelijk industrieel terrein is waar de planten hebben overgenomen, en uit het versterken van de verbinding tussen de bestaande groene ruimten waarbij het oversteken van het braakliggend terrein van de spoorweglijn, het huizenblok Birmingham en het kanaal die belangrijke breuken zijn in het landschap, wordt bevorderd.

Het project voor het overgangsbeheer van het braakliggend terrein langs de spoorweglijn laat een herovering van het braakliggend terrein toe mits een beheer van het risico op bodemvervuiling, door de bewoners van de bewoonde wijken. Het braakliggend terrein langs de spoorweglijn betekent vandaag een belangrijke breuk in het landschap die meer bepaald de sociale splitsing tussen de wijken

ten westen en ten oosten van de spoorweglijn versterkt. Daarenboven is het een belangrijke begroeide oppervlakte die heden ontoegankelijk is terwijl de wijken ten oosten van het braakliggend terrein lijden onder een gebrek aan groene ruimten die toegankelijk zijn voor het publiek. Zijn overgangsinrichting zal dus een geraamd positief effect hebben op het groene netwerk, enerzijds door het verbeteren van het sociaal-recreatieve netwerk (creatie van een nieuwe toegankelijke groene ruimte die ontmoetingen tussen bewoners bevordert), en anderzijds door het vergemakkelijken van het ecologische beheer van de site.

Daarenboven geven de verwezenlijking van de L28 en haar verlenging een erg positieve impuls op het sociaal-recreatief netwerk op grootstedelijke schaal door de verlenging van de fietsers-voetgangerswandeling doorheen het braakliggend terrein van het Weststation mogelijk te maken en via de studie van de verlenging ervan tot aan het Kuregemstation.

Tenslotte bevordert de inrichting van verschillende oversteekplaatsen (2 oversteekplaatsen west-oost van het braakliggend terrein van het Weststation, 2 oversteekplaatsen van het kanaal en 1 oversteekplaats van het huizenblok Birmingham) de versterking of het aanleggen van transversale ecologische continuïteiten (Oversteekplaats van het braakliggend terrein van de spoorweglijn, het kanaal en het huizenblok Birmingham). Het laat ook toe om de verbinding tussen de bestaande groene ruimten te verbeteren en de toegang tot de groene ruimten ten westen van het kanaal te vergemakkelijken voor de bewoners van de wijk ten oosten van het kanaal.

De verschillende voorstellen die werden geëvalueerd door middel van projecten (cf. de projectfiches) en de aanpak die hier wordt voorgesteld, dragen bij tot de verbetering van de bestaande toestand, het compenseren van de toekomstige verliezen veroorzaakt door projecten buiten het SVC (vervanging van een "ontwikkelingsgebied" in het Brussels ecologische netwerk voor de ontwikkeling van de Infrabel Academy) en het creëren van meer functionele continuïteiten en meer toegankelijke en leesbare groene ruimten.

Indien de "lokale" operaties voorzien in het programma van het SVC LOT N.3 als volstrekt positief worden beoordeeld voor het verbeteren van de sociale context (versterking van de sociale cohesie tussen de wijken) en de milieucontext van de bewoonde wijken en voor het werken aan de ontsluiting en een betere integratie en verbinding, zal het programma van het SVC ook verwachte positieve gevolgen hebben op het ecologisch plan op gewestelijke schaal. De voorgestelde acties voor het braakliggend terrein van het Weststation, de versterking van de overlangse continuïteit langs de spoorweglijn L28 en de transversale verbindingen (oversteekplaats huizenblok Birmingham en het kanaal) hebben een zeker "grootstedelijk" en gewestelijk aura.

4.3.2.2 *MOGELIJKE ALTERNATIEVEN OP LOKAAL VLAKE EN OP TRANSVERSAAL/GLOBAAL VLAKE*

De alternatieven die redelijkerwijs in acht kunnen worden genomen in het kader van de uitwerking van een definitief programma voor SVC LOT N.3 op vlak van "ecologisch netwerk en groene en blauwe netwerken" zijn de volgende:

Op lokaal vlak

- Op lokaal vlak zou het een mogelijk alternatief zijn om de inrichting van het containerpark te voorzien op de site van de Demetskaai 22 te 1070 (bevoorrechte plaats door de studie van Arcadis) in plaats van op het braakliggend terrein van het Weststation om alle verlies aan open ruimte en het vellen van de hoge stambomen op de rooilijnen te vermijden;

- Een tweede alternatief zou zijn om de projecten die leiden tot een direct “van rechtswege” of “feitelijk” verlies aan groene ruimten die bijdragen tot de functionaliteit van het ecologische netwerk, te herbekijken om de geplande verstedelijking zo veel mogelijk samen te persen en zo het veroorzaakte verlies te beperken.

Op multidisciplinair/globaal vlak

- Een bijkomende bijdrage (die leidt tot de mogelijke substitutie van een ander project met minder draagwijdte) van het SVC LOT N.3 zou kunnen bestaan uit het financieren van de versterking van de milieu-integratie van de Materialenstraat om de groene continuïteit te versterken die het Albertpark verbindt met de square Albert I;
- Een typologische variëteit, en niet een reëel alternatief voor het programma, zou ook kunnen bestaan uit het integreren van de herovering van de identiteit van de aanwezigheid van water in de stad in de projecten, via onder meer de herinrichting van de openbare ruimten om een andere duurzame functie in de stad te ondersteunen.

4.3.3 ALGEMEEN VOORSPELBARE EFFECTEN OP DE MOBILITEIT

4.3.3.1 ANALYSE VAN DE EFFECTEN VAN PROGRAMMA-ACTIVITEITEN

De aanpak voorgesteld door het SVC is natuurlijk gunstig voor de ontwikkeling van een duurzamere mobiliteit die zachte vervoerswijzen aanmoedigt. De nagestreefde doelstelling beoogt niet alleen het beperken van de breuken gecreëerd door het braakliggend terrein, de spoorweglijnen en het kanaal maar ook het voorstellen van doorlopende en kwalitatieve fiets-voetgangers trajecten. De behandeling van de continuïteiten en de oversteekplaatsen laat toe om een echt netwerk te creëren afgescheiden van de drukke wegen in de perimeter van het SVC.

De continuïteit en/of de onderlinge link tussen de projecten, voor het creëren van een echte mobiliteit als in de perimeter van het SVC, zou een erg positieve impuls kunnen geven aan de actieve mobiliteit en de lokale polen aantrekkelijker kunnen maken. De projecten laten toe om de uitrustingen langsheen de lijn 28, de uitwisselingspolen en “haaks” de site van de Slachthuizen, de EHB en de industriële en gemengde huizenblokken, te verbinden. Verderop verbinden de trajecten de perimeter van het SVC met het Zuidstation en Tour&Taxis.

De verschillende geëvalueerde voorstellen verbeteren in het algemeen de bestaande situatie op het vlak van actieve mobiliteit. De creatie van een continuïteit die tegelijk functioneel en kwalitatiever is via groene ruimten en/of ruimten die afgescheiden zijn van het wegverkeer, beantwoordt aan de uitdagingen van de gemeenten Anderlecht en Sint-Jans-Molenbeek maar ook aan die van het Gewest die de plaats van de auto wil verminderen.

De geëvalueerde projecten houden rekening met het belang van de veiligheid bij de verplaatsingen. De eigenlijke sites voorbehouden voor de actieve mobiliteit, zijn inderdaad aantrekkelijk voor de bevolking van de wijken op voorwaarde, zoals voorzien in het programma van het SVC, dat een reële beveiligde porositeit wordt gecreëerd vanuit de wijken. De aandacht die in het SVC wordt gewijd aan het behandelen van de kruispunten, de openbare ruimten (opdeling ervan ten gunste van de voetgangers/fietsers), beantwoordt aan de behoeften voor beveiliging van de oversteekplaatsen van de voornaamste wegen. Daarenboven verbeteren de doorgangen (straatopeningen, nieuwe toegang naar het braakliggend terrein) aanzienlijk de leesbaarheid van de trajecten.

De operaties voorzien in het programma van het SVC LOT N.3 hebben weinig of geen impact op de andere verplaatsingswijzen. In het algemeen hebben de lokalen en gewestelijke mobiliteiten slechts weinig impact. Hetzelfde geldt voor het openbaar vervoer, dat het voorwerp uitmaakt van een bijzondere aandacht in de projecten van het SVC door ze, zowel op het vlak van de verbetering van de trajecten, als op het vlak van uitrustingen (luifel ...), te valoriseren. Enkel het parkeren zal tijdelijk, op een niet onoverkomelijke manier, beïnvloed worden, temeer daar er een reëel potentieel bestaat voor het ontwikkelen van het mutualiseren van het parkeren in de perimeter van het SVC.

Tenslotte dragen de projecten en ambities van het SVC, op het vlak van de mobiliteit, bij om de centraliteiten van het SVC leesbaarder en toegankelijker te maken. De behandeling van de mobiliteitscontinuïteiten kan als positief worden beoordeeld en brengt positieve gevolgen met zich, zowel op lokale als op gewestelijke schaal.

4.3.3.2 *MOGELIJKE ALTERNATIEVEN OP LOKAAL VLAK EN OP TRANSVERSAAL/GLOBAAL VLAK*

Ten opzichte van de mobiliteitsuitdagingen werden de alternatieven met betrekking tot de mobiliteit voor de perimeter van het SVC LOT N.3 besproken tijdens het iteratief proces met het team 1010au + Taktyk + Alive Architecture voorafgaand aan het opstellen van het weerhouden programma. De alternatieven die werden voorgesteld tijdens het iteratief proces werden geïntegreerd in het weerhouden programma van het SVC.

De aanbevelingen/varianten zullen echter in de evaluatiefiches worden opgenomen indien dit pertinent is.

4.4 INTERACTIES TUSSEN DE INTERVENTIES/PROJECTEN VAN SVC

De interventies voorgesteld in het programma van het SVC LOT N.3 beogen vooral het verbeteren van het algemeen leefklimaat, de verbetering van de fiets-voetgangersverbindingen en de versterking van het groene netwerk meer bepaald door het heroveren van het braakliggend terrein van het Weststation.

De voorgestelde interventies omvatten verschillende interacties die worden voorgesteld door middel van evaluatiefiches en de samenvattende tabel zoals de interacties tussen het leefklimaat, het groene netwerk en de actieve mobiliteit of ook de interacties tussen het natuurlijke erfgoed, het water- en bodem / ondergrond / grondwater beheer.

4.5 PRESENTATIE VAN MOGELIJKE ALTERNATIEVEN EN HUN RECHTVAARDIGING

Op het vlak van de diagnose en de voornaamste uitdagingen die de perimeter van het SVC LOT N.3 Beekkant – Weststation – Ninove, kenmerken, oordeelt men dat het door het team Taktyk, Alive Architecture en 1010au voorgestelde programma coherent is en aangepast aan de voornaamste behoeften van de betrokken wijken.

Indien andere arbitrages en prioriteitskeuzen voor interventie en financiering altijd wel een bestaansreden hebben, toch wordt geen enkel globaal of “typologisch” alternatief als pertinent beschouwd in het geval van het SVC.

Dit beantwoordt trouwens aan het eerste mandaat dat het ontving.

Daarenboven kunnen bepaalde “thematische” alternatieven of “technische, lokalisatie of configuratie” varianten pertinent blijken in het kader van het programma dat werd weerhouden voor het SVC LOT N.3.

4.6 OVERZICHT VAN AANBEVELINGEN

Alle aanbevelingen met betrekking tot het SVC-programma zijn opgenomen in een overzichtstabel in hoofdstuk 4.8 “*Overzicht van aanbevelingen*” van het MER. Aangezien de omvang van de samenvattende tabel, is deze niet opgenomen in dit document dat werd onderworpen aan het openbaar onderzoek.

5 OPVOLGINDICATOREN VOOR DE EVOLUTIE VAN DE MILIEUKWALITEIT VAN DE SVC-PERIMETER

Deze sectie heeft als doel om de indicatoren voor te stellen die de opvolging moeten mogelijk maken van de evolutie van de milieukwaliteit van de perimeter van het SVC LOT N.3 Beekant – Weststation – Ninove. De opvolging zal bedoeld zijn om de noemenswaardige effecten op het milieu, ten gevolge van de toepassing van het programma van het SVC, na te gaan. Het beoogt er voor te zorgen dat de voorziene interventies en projecten voldoen aan alle reglementaire milieueisen.

Teneinde de opvolging van de milieukwaliteit van de perimeter van het SVC LOT N.3 te verzekeren, hebben wij indicatoren geïdentificeerd die mogelijks kunnen beïnvloed worden op vlak van milieu door de uitvoering van het programma. De hiernavolgende tabel herneemt de banden tussen de verschillende onderwerpen voor elke milieuthematiek en de bijpassende indicatoren.

Tabel 3 : Opvolgindicatoren voor de evolutie van de milieukwaliteit van de SVC-perimeter

THEMATISCHE BEZOEKEN	RELEVANTE ONDERWERPEN	OPVOLGINDICATOREN	RECHTVAARDIGING/LIMIET VAN DE INDICATOR	MEETEENHEID	STREEFWAARDE
Menselijke omgeving/socio- economische aspecten	Bevolking en huisvesting	Aantal gecreëerde woningen per typologie (toegankelijk voor sociale inkomens, toegankelijk voor gematigde inkomens, toegankelijk voor gemiddelde inkomens, toegankelijk voor hoge inkomens)	Bijdrage tot de doelstelling van de creatie van toegankelijke woningen om tegemoet te komen aan de demografische groei	Aantal gecreëerde woningen	Kwalitatieve analyse tegenover de gewestelijke ambities (GPDO: nodig = creatie van ongeveer 3000 à 4000 woningen/jaar op Gewestsschaal, GBV)
	Banen, economische activiteiten en toerisme	Aantal nieuwe banen gecreëerd door de gemeente	Bijdrage tot de doelstelling van de creatie van banen	Aantal gecreëerde banen	Kwalitatieve analyse tegenover de gewestelijke ambities
	Stadslandschap (<i>waaronder bebouwing en erfgoed</i>) en leefklimaat (<i>waaronder welzijn en volksgezondheid</i>)	Percelen en oppervlakten (in m²) van vervuilde terreinen voor de behoeften voor de operationalisering van de projecten van het SVC Verstedelijking in risicogebied Verstedelijking in gebieden met overstromingsgevaar	Bijdrage tot het bijhouden van de inventaris van mogelijk vervuilde gronden en het beheer van de aanverwante milieurisico's	Kadastrale referentie m²	/
	Behoeftte aan openbare voorzieningen en nutsdiensten	Bezoekpercentage van de gecreëerde uitrusting en tevredenheidsonderzoek (goede toegankelijkheid, veiligheidsgevoel, ...), en bezoekpercentage van de bestaande buurtuitrustingen	Laat toe om te evalueren of de typologie en de kwaliteit van de gecreëerde uitrusting beantwoorden aan de behoeften van de wijken en/of het Gewest, en om de concurrentie met gelijkaardige bestaande uitrustingen te evalueren	Aantal bezoeken per tijdsperiode (dag, week of maand)	Kwalitatieve analyse (er bestaat geen ratio van erkende uitrustingen in Brussel)
Natuurlijk erfgoed	Bescherming en behoud van leefgebieden en soorten	Oppervlakte van groene ruimten vervangen door projecten of interventies van het SVC per typologie van	Naleven van het principe "no net loss" verdedigd door het gewestelijk natuurplan (2016-2020)	m² gebied overwoekerd door planten en/of deel uitmakend van het	/

		beplant gebied volgens het Brussels ecologisch netwerk (bv. groene gebieden overwoekerd door planten onder actieve /passieve, of “feitelijke” bescherming	meten van de eventueel geplande compensaties mate van het mogelijk effect op de functionaliteit van het Brussels ecologische netwerk	Brussels ecologisch netwerk	
		Percentage van de oppervlakte waar diersoorten en plantensoorten te vinden zijn die mogelijks de betrokken site kunnen overwoekeren.	meten van de invloed van de uitvoering van het programma van het SVC op de aanwezigheid van invasieve soorten	%	Kwalitatieve analyse
	Biodiversiteit	Inventaris van de biologische waarde van de aanwezige groene ruimten in de perimeter van het SVC	meten van de evolutie van de biologische waarde van de aanwezige groene ruimten in de perimeter van het SVC om de impact ervan op de degradatie van de waarde (via een verlies aan ecotopen of een toenemende antropogene druk) of een verhoging van de biologische waarde (beheer volgens goede praktijken, kwaliteit van de nieuwe inrichtingen) te volgen.	Biologische waarde (cf. Biologische Waarderingskaart, BWK)	Classificatie volgens de schaal BWK
	Ecologisch netwerk en groene en blauwe netwerken	coëfficiënt van biotoop per oppervlakte voor de percelen of openbare ruimten die het voorwerp uitmaakten van interventies of projecten van het SVC	het ecologisch potentieel evalueren – <i>met andere woorden het verband meten dat op elke perceel moet behouden worden tussen de oppervlakten voorbehouden voor biodiversiteit en de totale oppervlakte van het perceel – van percelen die</i>	coëfficiënt van biotoop per oppervlakte (CBO) <i>CBS = eco- inrichtbare oppervlakte / oppervlakte van het perceel</i>	CBO aanbevolen door Leefmilieu Brussel volgens de bevolkingsdichtheid en het gebruik van het perceel <u>Voor de nieuwe constructies:</u>

			<i>reeds het voorwerp uitmaakten van projecten van het SVC</i> de impact meten van het SVC op de positieve of negatieve evolutie van het CBO van de betrokken percelen		0,60 voor de percelen bestemd voor huisvesting 0,30 voor de percelen bestemd voor handelszaken, kantoren, administraties
		Aantal en oppervlakte van groene ruimten die toegankelijk zijn voor het publiek, nieuw gecreëerd in de perimeter	Meten van de invloed van de uitvoering van het SVC op de evolutie van de gebieden met een gebrek aan groene ruimten die toegankelijk zijn voor het publiek	m ² nieuw gecreëerde groene ruimten die toegankelijk zijn voor het publiek m ² die de oppervlakte blootleggen van de rooilijnen van de gebieden met een gebrek aan groene ruimten die toegankelijk zijn voor het publiek	Kwalitatieve analyse
		Aantal gecreëerde groene ruimten die toelaten om de verbinding tussen de groene ruimten te versterken (stepping stones)	Meten van de aansluitmogelijkheid tussen de groene ruimten	aantal stepping stones	Kwalitatieve analyse aansluitbaarheid
		Aantal strekkende meter blootgelegde waterloop	De impact meten van de interventies van het SVC op de herwaardering van het blauwe netwerk	strekkende meter	/
Overlast door geluiden en trillingen	Perceptie van overlast met betrekking tot transport	Bevolking onderworpen aan een extern geluidsniveau van Lden meer dan 55 dB	De grens van 55dB wordt opgenomen in de Geluidskadasters van het BIM Drukt de ervaren overlast uit (verhouding van getroffen	dB	55 dB

			bewoners) en niet enkel de voortgebrachte overlast		
	De overlast door geluiden en trillingen beperken	Geluidsniveau veroorzaakt door de nieuwe activiteiten of projecten	Drukt de overlast uit veroorzaakt door de nieuwe activiteit	dB	
	Kalme gevels behouden	Gevels onderworpen aan of beschermd tegen de overlast door geluiden en trillingen	Lokalisatie van de blootgestelde gebouwen, gevels Kwalitatieve analyse in het kader van het MER	Kwalitatieve analyse	Kwalitatieve analyse
Energie	Energieverbruik	Primaire energie en elektriciteitsverbruik Uiteindelijk energieverbruik Energie-intensiteit van de economische activiteit	Europese doelstellingen	GWh PCI	Streefwaarde aanvaard door de Europese Raad naar 2030 toe: De energie-efficiëntie verbeteren met minstens 27%.
	Productie van hernieuwbare energie	Deel van de hernieuwbare energiebronnen in de productie van elektriciteit	Europese doelstellingen	%	Streefwaarde aanvaard door de Europese Raad naar 2030 toe: - Minstens 27% van het energieverbruik van de EU dekken door een beroep te doen op hernieuwbare energiebronnen.
Lucht	De uitstoot van luchtverontreinigende stoffen in lijn met de bestaande en voorziene activiteiten binnen	Concentratie van NO ₂	Verontreinigende stof die schadelijk is voor het milieu (voorlopen van de troposferische ozon,	µg/m ³	limietwaarde bepaald door de Europese richtlijn 2008/50/CE voor de concentratie van NO ₂ in

	de perimeter van SVC LOT N.3 (NO ₂ , troposferische ozon, fijne deeltjes)		verzuring, eutrofiëering) maar ook voor de menselijke gezondheid (het NO ₂ is giftig voor het ademhalingsapparaat). Het station Ecluse 11 is representatief voor een milieu met intens verkeer met woningen en industriële activiteiten		de omgevende lucht in jaarlijkse gemiddelde: 40 µg/m ³
		Concentratie CO	Het betreft één van de meest voorkomende verontreinigende stoffen in de atmosfeer en is een van de voorlopers van de troposferische ozon (O ₃). In het BHG wordt CO hoofdzakelijk uitgestoten door het autoverkeer en door de onvolledige verbranding van brandstoffen die koolstof bevatten (gas, steenkool, stookolie). Het station Ecluse 11 is representatief voor een milieu met druk verkeer met woningen en industriële activiteiten	Mg/m ³	limietwaarde bepaald door de Europese richtlijn 2008/50/CE voor de concentratie van CO in de omgevende lucht in jaarlijkse gemiddelde: 10 mg/m ³
		concentratie PM ₁₀	deeltjes uitgestoten door het vervoersverkeer en de residentiële sector. Het station Ecluse 11 is representatief voor een milieu met druk verkeer met	µg/m ³	limietwaarde bepaald door de Europese richtlijn 2008/50/CE voor de concentratie van PM ₁₀ in de omgevende lucht in jaarlijkse gemiddelde: 40 µg/m ³

			woningen en industriële activiteiten		
		concentratie PM _{2,5}	- deeltjes uitgestoten door het vervoersverkeer en de residentiële sector. - Het station Ecluse 11 is representatief voor een milieu met druk verkeer met woningen en industriële activiteiten	µg/m ³	limietwaarde bepaald door de Europese richtlijn 2008/50/CE voor de concentratie van PM _{2,5} in de omgevende lucht in jaarlijkse gemiddelde: 25 µg/m ³
	De uitstoot van BKG in lijn met de bestaande en voorziene activiteiten binnen de perimeter van SVC LOT N.3	uitstoten van CO ₂	- CO₂ is het voornaamst gas met broeikaseffect uitgestoten in Brussel (bij de 93% in 2010). - De regering van het BHG heeft zich ertoe verbonden; in het kader van het Burgemeestersconvenant inzake de vermindering van de CO₂ emissies, om tegen 2025 haar emissies van BKG te verminderen met 30% tegenover de emissies van 1990, en zo de Europese doelstelling te overschrijden.	Kton evenwaardig aan CO ₂ /jaar	Doelstelling bepaald in het kader van het Burgemeestersconvenant: vermindering met 30% van de emissies van BKG tegenover de emissies van 1990..
Klimaat en microklimaat	Klimaatopwarming	<i>Niet toepasselijk op schaal van het SVC</i>			
	Hitte-eilandeffect	Gemiddelde jaarlijkse temperatuur in de perimeter	Metten van de bijdrage van het programma van het SVC in de strijd tegen het effect van het "hitte-eiland"	°C	Geen streefwaarde. Evolutie in vergelijking met de huidige situatie

	Wind	/			
	Schaduw	/			
b http://seveso.be/nl beheer van afvalwater, regenwater, distributiewater en oppervlaktewater	Heffing op oppervlaktewater - Waterverbruik per behoeften Lozing van vervuilende stoffen Afvoer en zuivering van afvalwater, riolering Gedecentraliseerd beheer van regenwater en afvloeiend water (<i>waaronder het effect op de waterkringloop</i>)	Graad van het waterafstotend maken van de bodem	Meten van de bijdrage van het programma van het SVC in de strijd tegen het waterafstotend maken van de bodem	Oppervlakten in m ² die waterafstotend werden gemaakt door het uitvoeren van het programma van het SVC (vergelijking tegenover het actueel percentage van de waterafstotend maken van de betrokken grondgebieden)	Er is geen drempel. Kwalitatieve analyse
	Biologische en fysisch-chemische kwaliteit van de Zenne	jaarlijkse gemiddelde van de totale concentratie van fosfor in de Zenne bij het verlaten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	laat toe om de evolutie van de gemiddelde jaarlijkse concentratie van fosfor te evalueren	mg/l	0,62 mg/l in 2020
Bodem, ondergrond en grondwater	Bodemkwaliteit - Lokale bodemvervuiling Verwijdering van grondwater Fysisch-chemische kwaliteit van grondwater Bodemgebruik	Percelen en oppervlakten van vervuilde terreinen gesaneerd voor de behoeften van het operationeel maken van de projecten van het SVC Staat van de massa's grondwater		Kadastrale referenties m ² gesaneerde oppervlakte of waar het milieu- en menselijk risico verbonden met de aanwezigheid van vervuiling werd behandeld	Kwalitatieve analyse
Mobiliteit	Ononderbroken trajecten bevorderen	Kwaliteit van de voetgangerstrajecten Kwaliteit van de fietspaden	Wandelen en fietsen in de stad zijn verbonden met de kwaliteit van de inrichtingen en trajecten Het beoefenen van deze vervoerswijzen is ook verbonden met de	Aantal onderbrekingen afgeschaft in de trajecten Kwaliteit van de inrichtingen (voorbehouden breedte, voorbehouden	Kwalitatieve analyse

			gedragsfactoren waarmee hier geen rekening werd gehouden	doorgang, nabijheid van Villostation ...) Leesbaarheid van de trajecten (verbonden met de verstedelijking, het landschap, de signalisatie	
	Het gebruik van zachte vervoerswijzen beveiligen	Delen van de openbare ruimte tussen de openbare ruimten en de vervoerswijzen (gescheiden/gedeeld) Creatie van inrichtingen voor de beveiliging van zwakke gebruikers	De voetgangers en fietsers zijn zogenoemde zwakke weggebruikers die moeten beschermd worden tegen andere vervoerswijzen De plaats die wordt toegekend aan de fietsers en fietspaden in de openbare ruimte uitdrukken Geeft geen informatie over de kwaliteit van het delen van de openbare ruimten tussen de voetgangers en fietsers	Oppervlakte toegekend of opnieuw toegekend aan de actieve vervoerswijzen Aantal inrichtingen (beveiligde en/of afgescheiden doorgangen ...)	Kwalitatieve analyse
	Nieuwe verbindingen creëren	Aantal gecreëerde nieuwe verbindingen	De wijken van het SVC zijn gesplitst en de verbindingen zijn vaak beperkt en zelfs moeilijk Nodig om breukelementen te verwijderen Nodig om meer verbinding oost-west te creëren	aantal nieuwe gecreëerde verbindingen	er is geen streefwaarde, de impact is positief voor elke gecreëerde nieuwe verbinding
	Intermodaliteit bevorderen	gemak en kwaliteit van de verbinding tussen meerdere vervoerswijzen	de wijken worden bediend door het openbaar vervoer aan de rand van de perimeter van het SVC en worden intern bediend door bussen. Het is nodig om dit	aantal en kwaliteit van de trajecten naar het openbaar vervoer toe	Kwalitatieve analyse

			openbaar vervoer te valoriseren belang op kwalitatieve voetgangers/fietsers trajecten naar het openbaar vervoer te creëren		
	Openbaar vervoer aanmoedigen	Gewijzigde lijnen en haltes van het openbaar vervoer	De wijkcentra worden onvoldoende bediend Raming van de verbetering en niet van de bediening Er wordt geen rekening gehouden met de frequentie en de tijdige prestatie van de De bevolking in de invloedssfeer van de haltes wordt niet in detail geanalyseerd	Aantal gewijzigde lijnen Aantal gewijzigde haltes analyse van de trajecten	Kwalitatieve analyse
	Lokaal en regionaal verkeer in overeenstemming brengen	Wijziging van de autotrajecten Capaciteit van de wegenis	De projecten binnen de perimeter van het SVC moeten de goede werking van de grootstedelijke wegenis verzekeren Zich ervan verzekeren dat door de openbare ruimte meer te verdelen ten gunste van de andere vervoerswijzen geen toename van de files en/of het transitverkeer in de wijken zal creëren Het probleem van het verkeer en de verplaatsingen kan niet enkel op schaal van het SVC worden bestudeerd	Aantal bijkomende voertuigen Trajecten genomen door de voertuigen	Kwalitatieve analyse

	De druk op parkeerplaatsen beperken	Aantal gecreëerde of afgeschafte parkeerplaatsen	De druk op het parkeren is belangrijk naargelang de wijken van het SVC Er voor zorgen dat de problematiek niet wordt verlegd naar de aangrenzende wijken	Aantal gecreëerde parkeerplaatsen Aantal afgeschafte parkeerplaatsen Mogelijkheden voor mutualisering	Kwalitatieve analyse
Afvalbeheer	Hoeveelheid, valorisatie en verwijdering van industrieel afval Hoeveelheid, valorisatie en verwijdering van gevaarlijk afval Hoeveelheid, valorisatie en verwijdering van zuiveringsslib Infrastructuren voor het beheer van afval en capaciteiten	Veroorzaakte en opgehaald gemeentelijk afval Beheerwijze van het opgehaald gemeentelijk afval Hoeveelheid industrieel afval Beheer van industrieel afval Hoeveelheid gevaarlijk afval	Metten van de bijdrage van het SVC op het vlak van afvalproductie Metten van de bijdrage van het SVC op het vlak van afvalbeheer (via nieuwe ophaal- of beheerinfrastructuren)	volume in m³ gewicht in nieuw geproduceerd afval naargelang de betrokken soorten afval	Kwalitatieve analyse
Gebruik van materialen	Recyclage Duurzaamheid van bouwmaterialen	Aantal vastgoedontwikkelingen of nieuwe constructies die gebruik hebben gemaakt van duurzaam materiaal volume gecertificeerd verkocht “duurzame” materialen	metten van de bijdrage van de uitvoering van het programma van het SVC op het gebruik van duurzame of recycleerbare bouwmaterialen	Kwalitatieve analyse	Kwalitatieve analyse

6 ALGEMEEN BESLUIT

Het onderhavige document vormt het Document dat bedoeld is voor het openbaar onderzoek dat is gebaseerd op het Milieueffectenrapport (MER) van het programma dat is voorbehouden voor het Stadsvernieuwingscontract (SVC) LOT N.3 Beekcant – Weststation – Ninove.

Het opstellen van deze evaluatie wordt gerechtvaardigd door het feit dat het SVC een programma vormt in de zin van Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's (artikels 2 en 3).

De Europese Richtlijn 2001/42/EG dwingt namelijk af dat een milieueffectenrapportage wordt uitgevoerd voor plannen en programma's die wellicht aanzienlijke effecten zullen hebben op het milieu, en dit met het oog op de garantie van een betere bescherming van het milieu en een bijdrage aan de integratie van milieuoverwegingen in de opstelling en goedkeuring van deze plannen en programma's.

De opstelling van het MER werd geïnterpreteerd als een interactieve oefening die niet alleen was gericht op het beschrijven van de projecten en het identificeren en evalueren van de aanzienlijke verwachte effecten op het milieu, maar ook op het bijdragen, tijdens de uitwerking, aan hun verbetering.

Deze aanpak was, in parallel en in samenwerking met de auteurs en teams van het SVC, bedoeld om de voorstellen uit te dagen, maatregelen te formuleren en gebieden voor verbetering te identificeren.

Het MER-team bleef echter in haar rol als onafhankelijke adviseur en niet in de rol van de projectauteur en stelde aanbevelingen voor met als doel een programma te ontwikkelen met alle nodige kwaliteiten, vanuit milieugericht, stedenbouwkundig en technisch oogpunt maar ook in maatschappelijk opzicht.

Deze iteratie tussen het team dat verantwoordelijk is voor het MER en de auteurs van het SVC begon met een diepgaand onderzoek naar de stand van de huidige milieusituatie en een nauwkeurige evaluatie van de huidige milieuproblemen in de regio, en in het bijzonder van de omvang van het SVC, bestudeerd door deskundigen verantwoordelijk voor de opstelling van het MER. Het doel was om de vaststellingen van de auteurs van het MER te kunnen vergelijken met de diagnose die is gerealiseerd door het team dat verantwoordelijk is voor de opstelling van het SVC-programma LOT N.3 om de belangrijke problemen die ontbreken of waaraan te weinig aandacht is besteed te aan te halen in hun visie en programmeringsstrategie. Deze fase was dus een waarschuwing om een maximale aandacht te waarborgen voor de opstelling van het SVC-programma, de relevante milieuproblemen in de hele regio maar vooral in het hele bestudeerde gebied. Om dit te doen werd er besproken om de volgende milieuthema's te analyseren: de sociaal-economische situatie, erfgoed en gebouwen, bodembezetting, natuur en biodiversiteit, bodemkwaliteit, oppervlaktewater, grondwater, mobiliteit, klimaat, luchtkwaliteit, energie, volksgezondheid, geluidsomgeving en trillingen en afvalbeheer.

De diagnose die wordt uitgevoerd door het MER is ook gebaseerd op de politieke, strategische en reglementaire context om de eventuele links te analyseren waarmee rekening moet worden gehouden tussen het SVC-programma en de andere Europese, nationale, regionale en lokale plannen en programma's. Dit deel van het onderzoek heeft geleid tot de analyse van een groot aantal strategische, regionale en lokale documenten, met name het project GPDO, het Kanaalplan, het Gids-plan voor stadsvernieuwing, het Gewestelijk Natuurplan, het Plan Lucht-Klimaat-Energie, het Waterbeheerplan, de Strategie Good Food en nog vele andere. De analyse heeft aangetoond dat het SVC-programma past in het kader en bij de ambities van de regionale en lokale planning. Deze analyse heeft het ook mogelijk gemaakt om de aandacht te vestigen op de andere milieu-ambities (natuur, mobiliteit, duurzaamheid)

die zouden kunnen worden overgebracht of geoperationaliseerd door het SVC-programma. Dit lag aan de oorsprong van de bijzondere aanbevelingen die zijn overgebracht in het kader van iteraties of evaluaties.

Het milieueffectenrapport, of het MER, steunde op het uiteindelijke weerhouden programma voor SVC LOT N.3 Beekant – Weststation – Ninove als gevolg van verschillende arbitrages en iteraties die het mogelijk maakten om bepaalde beoogde projecten/interventies (of “programma 2”) goed te keuren of af te keuren

De analyse van de effecten van het weerhouden programma voor SVC LOT N.3 op de verschillende milieuthema's werd uitgevoerd in drie grote stappen, namelijk:

- **Stap 1:** Evaluatie van de relevantie van projecten/interventies voorzien door het programmaproject (of “programma 1” genoemd) in vergelijking tot de regionale en lokale kwesties op het gebied van milieu (logica goedkeuring/afkeuring); en dit volgens een iteratieve en participatieve procedure tussen het team dat verantwoordelijk is voor de uitwerking van het programma SVC LOT N.3 (Taktyk – Alice Architecture – 1010), het team dat verantwoordelijk is voor het MER (ABO - Tractebel) en de Stuurgroep (kabinet van minister-president Vervoort, RDS, BE, Perspective.brussels) ;
- **Stap 2:** Evaluatie van de mogelijke impact van de uitvoering van projecten/interventies die zijn voorzien door het weerhouden programma voor SVC LOT N.3 (of “programma 2” genoemd) over relevante milieuthema's. Sommige milieuthema's werden, indien nodig, gegroepeerd om het lezen en begrijpen van de evaluatie te vergemakkelijken;
- **Stap 3:** Realisatie van een overzichtstabel van de voorspelde effecten en de geglobaliseerde interpretatie van de resultaten (“verticale” analyse) per relevant milieuthema in het kader van het geëvalueerde programma.

De draad van Ariadne in het programma van het SVC LOT N.3 Beekant – Weststation – Ninove is het versterken van de continuïteiten, ongeacht of zij nu ecologisch zijn of zij de actieve vervoerswijzen in de perimeter ondersteunen. Het programma van het SVC LOT N.3 wil ook de sociale splitsing die bestaat tussen de wijken langs beide kanten van de spoorweglijn, het braakliggend terrein van de spoorweglijn, het huizenblok Birmingham en het kanaal (4 infrastructuren die het stadslandschap duidelijk opdelen). Hiervoor stelt het programma een panel met projecten voor die elkaar vaak aanvullen en onderling verbonden zijn in hun acties en ambities. Dit panel beoogt om de openbare ruimte opnieuw in te richten ten bate van de actieve mobiliteit en de aanwezigheid van natuur in de stad, maar ook om de wijken te ontsluiten (1) door de inrichting van percelen en oversteekplaatsen die de oversteek van de spoorweglijn, het braakliggend terrein van de spoorweglijn zelf, het huizenblok Birmingham en het kanaal vergemakkelijken, voor te stellen en (2) door verschillende sociale projecten die de ontmoeting en uitwisselingen tussen wijkbewoners vergemakkelijken, voor te stellen. Het beoogt eveneens, in een kortere termijn dan die voor de toepassing van het RPVA Weststation, om aan het braakliggend terrein van de spoorweglijn een bindende rol (ontmoetingsplaats) te geven in plaats van een “breuk” rol zoals heden het geval is.

Het programma van het SVC LOT N.3 voorziet slechts weinig projecten voor de creatie van woningen. In totaal voorzien 4 projectfiches de creatie van woningen waarvan 2 te initiëren projecten zijn. Onder de 2 andere projecten die, onder andere, de creatie van woningen beogen, bepaalt enkel het project A.6.b het aantal, namelijk 10. Het project B.10 van zijn kant, bepaalt de bouw van een gebouw van 10 000 m². Het is echter opmerkelijk dat verschillende vastgoedprojecten, buiten SVC, ook voorzien zijn in de wijken van het SVC LOT N.3: Citydev, BGHM, EKLA, RVPA Weststation, en nog andere.

Het programma dat werd weerhouden voor het SVC LOT N.3 beoogt dus niet in de eerste plaats de creatie van woningen. Haar prioriteiten zijn het verminderen van de breuken in het stadslandschap, het verminderen van de sociale splitsing tussen de wijken (en het ontsluiten van de wijken Scheut en Kuregem) en het verbeteren van het algemeen leefklimaat van de wijken, om hen een verstedelijking te geven die een grootstedelijk aura zal hebben. Dit vertaalt zich meer bepaald via de versterking van de ecologische en mobiliteitscontinuïteiten, de herinrichting van de openbare ruimten en de talrijke projecten met sociale roeping.

Op menselijk vlak beoogt het programma van het SVC LOT N.3 het verminderen van de sociale splitsing tussen de wijken langs beide kanten van de spoorweglijn en het kanaal. Naast de verschillende voorgestelde oversteekplaatsen en het heroveren van het braakliggend terrein van de spoorweglijn stelt het programma van het SVC ook verschillende projecten voor met een sociale roeping die de versterking beogen van de menselijke uitwisselingen en de ontwikkeling van socio-economische projecten: inrichting van een verenigingslokaal op de gelijkvloerse verdieping van het Kuregemstation, creatie van een multifunctionele ruimte voor sociale cohesie in het Volkshuis, renovatie van de Koolhal als ontmoetingsruimte/collectieve zaal, inrichting van een belvédère op het dak van het gebouw van de MIVB, herinrichting van het Beekkantplein als gezellige plaats voor, die uitwisseling en ontmoetingen aanmoedigt. Als te initiëren operatie, stelt het programma van het SVC de herinrichting voor van de gelijkvloerse verdieping van het gebouw van de voedselbank als een zorgplaats voor kansarme senioren, de creatie van een gemengd programma (woningen + productieve activiteiten) langs het kanaal en de herinrichting van de hal in de Orchideeënstraat als een ruimte bestemd voor opleidingen. De creatie van de oversteekplaatsen over het kanaal en de creatie van een gemengd gebouw (woningen + productieve activiteiten) langs het kanaal (project E.4, te initiëren project) nemen ook deel aan de herovering van de kaaien van het kanaal door de bewoners, wat toelaat om het leefklimaat van deze wijken die lijden onder de industriële en logistieke activiteiten, te verbeteren. De projecten voorgesteld door het programma van het SVC LOT N.3 maken het dus mogelijk om een nieuwe dynamiek te geven aan de wijken en de sociale cohesie tussen de bewoners te versterken om zo de bestaande sociale splitsing te verminderen. Men is van mening dat het algemeen leefklimaat van de perimeter van het SVC aldus zal verbeterd worden.

Op het vlak van het ecologisch netwerk is het belangrijk om er aan te herinneren dat de ontwikkeling van het project Infrabel Academy de vervanging van het “ontwikkelingsgebied” ⁷ gelegen langs de spoorweglijnen ten oosten van deze laatste, met zich zal brengen. Dit ontwikkelingsgebied speelt een essentiële rol als lineaire verbinding (*stepping stone*) binnen het ecologische netwerk. Haar vervanging zal dus een belangrijk verlies als lineaire verbinding binnen het Brussels ecologische netwerk met zich brengen. Het RPVA Weststation, dat momenteel wordt uitgewerkt, voorziet de inrichting van een park van minstens 3 ha op braakliggend terrein van het Weststation wat zal toelaten om de functie van verbinding met het braakliggend terrein van de spoorweglijn, te herstellen. Desalniettemin wordt de uitvoering van dit park verwacht op lange termijn. Het programma van het SVC stelt een overgangsbeheer van het braakliggend terrein voor, door er lichte voetgangerstrajecten aan te leggen en zo de bewoners toe te laten om het braakliggend terrein te heroveren vóór de uitvoering van het RPVA Weststation. De inrichting van dit overgangspark op de plaats van het braakliggend terrein zal de toegankelijkheid ervan vergemakkelijken en zo het ecologische beheer verbeteren, wat dan zal toelaten om haar functionaliteit als ecologische verbinding te vermeerderen en reeds op korte termijn het verlies door de vervanging van het “ontwikkelingsgebied” te compenseren. Het programma van het SVC LOT

⁷ ontwikkelingsgebied : “gebied met een gemiddelde biologische waarde of een potentiële grote biologische waarde die bijdraagt of kan bijdragen tot het verzekeren van het behoud of het herstel in een gunstige staat van instandhouding van de soorten en natuurlijke habitats van communautair en gewestelijk belang” (cf. Artikel 3 25° van de Ordonnantie van 01 maart 2012 betreffende het natuurbehoud)

N.3 stelt ook de verwezenlijking van de fietsers-voetgangerswandeling L28 voor wat de toegang tot de taluds van de spoorweg zal vergemakkelijken en zo het ecologische beheer zal verbeteren. Men meent dus dat dit project zal toelaten om hun functie als lineaire verbindingen binnen het Brussels ecologisch netwerk te versterken.

Op het vlak van het groene netwerk, maakt de herovering van het braakliggend terrein van het Weststation, binnen een relatief korte termijn, en mits een goed beheer van het risico op bodemvervuiling, het voor de wijkbewoners mogelijk om zich dit industrieel achtergelaten terrein dat heden ontoegankelijk is, opnieuw toe te eigenen, de breuk die het veroorzaakt te verminderen en het gebrek aan groene ruimten toegankelijk voor het publiek, vooral voor de wijken ten oosten van de spoorweglijn, in te vullen. Het programma van het SVC LOT N.3 stelt ook de inrichting van een beplante ruimte voor op het dak van het huizenblok Slachthuis die zal toelaten om de aanwezigheid van de natuur in de stad te versterken voor de wijken ten oosten van het kanaal. Daarenboven stelt het programma van het SVC verschillende projecten voor voor het opnieuw in netwerk brengen van de wijken door oversteekplaatsen van infrastructures of sites die heden het grondgebied opdelen, te verbeteren of door nieuwe oversteekplaatsen aan te leggen: de spoorweglijn L28, het braakliggend terrein van het Weststation, het huizenblok Birmingham en het kanaal. De verschillende voorgestelde oversteekplaatsen (2 loopbruggen over het braakliggend terrein van de spoorweglijn, de Vivaqua loopbrug en de MIVB loopbrug), maar ook het verwezenlijken van de fietsers-voetgangerswandeling L28 laten toe om de verbindingen tussen de groene ruimten te versterken en de wijken Scheut en Kuregem te ontsluiten.

Tenslotte vormen het planten van rijen bomen (Glasgowstraat en Birminghamstraat) kleine landschapselementen (KLEs) die de aanwezigheid van lineaire elementen van het landschap versterken en de aanwezigheid van de natuur in de stad bevestigen.

Het programma van het SVC LOT N.3 lijkt daarom een belangrijk realisatiekader voor het versterken en de ontwikkeling van ecologische continuïteiten en actieve vervoerswijzen. Het komt ook tussen bij de creatie of verbetering van groene ruimten die toegankelijk zijn voor het publiek in een gebied dat te lijden heeft onder een gebrek aan groene ruimten die toegankelijk zijn voor het publiek. Er wordt dus verwacht dat de gevolgen van het programma op het vlak van natuur in de stad en ecologie duidelijk gunstig zullen zijn op het lokaal zowel als op regionaal vlak.

Op het vlak van mobiliteit beoogt de aanpak die verdedigd wordt in het SVC LOT N.3 enerzijds om de fietsers-voetgangerswandeling L28 te verlengen en anderzijds om het probleem van de oversteekplaatsen te behandelen om nieuwe fietsers-voetgangerscontinuïteiten te bieden, de wijken te ontsluiten en deel te nemen aan het versterken van het belang van de lokale centraliteiten. De aanpak die voorgesteld wordt door het SVC is natuurlijk gunstig voor de ontwikkeling van het gebruik van actieve vervoerswijzen. De gevolgde doelstelling beoogt niet enkel het beperken van de breuken die worden gecreëerd door het braakliggend terrein, de spoorweglijnen en het kanaal, maar ook het voorstellen van doorlopende, kwalitatieve en beveiligde fietsers-voetgangerstrajecten. De behandeling van de continuïteiten en de oversteekplaatsen laat toe om een echt netwerk te creëren dat afgescheiden is van de drukke wegen in de perimeter van het SVC. De projecten voorgesteld oor het programma van het SVC zullen trouwens geen of weinig impact hebben op de andere verplaatsingswijzen: auto en openbaar vervoer. Enkel het parkeren zal tijdelijk, op een niet onoverkomelijke manier, beïnvloed worden, temeer daar er een reël potentieel bestaat voor het ontwikkelen van het mutualiseren van het parkeren in de perimeter van het SVC. De projecten en ambities van het SVC dragen dus, op het vlak van de mobiliteit, bij om de centraliteiten van het SVC leesbaarder en toegankelijker te maken. De behandeling van de mobiliteitscontinuïteiten kan als positief worden beoordeeld en brengt positieve gevolgen met zich, zowel op lokale als op gewestelijke schaal.

Hoewel MER deze milieu-uitdagingen (en andere) heeft aangevinkt in de evaluatiefiches en in de transversale analyse, en aanbevelingen en maatregelen voorstelt die zoveel mogelijk toelaten om de potentieel problematische situaties te vermijden of af te zwakken, moet men toch opmerken dat het op strategische schaal werd uitgevoerd gezien de inhoud en de bestemming van het programma van het SVC. Een milieuevaluatie op de schaal van het project zal ook de voorzienbare effecten van elke interventie in het kader van de studies die vereist zijn voor de aanvragen van stedenbouwkundige vergunningen en milieuvergunningen waaraan zij zijn onderworpen, moeten evalueren.

Het MER heeft ook de analyse van de alternatieven opgenomen. Geen enkel transversaal alternatief (d.w.z. "zero" alternatief dat bestaat uit het niet-toepassen van de enveloppe van 22 Mlj € beschikbaar voor het programma van het SVC; of een alternatief dat de integraliteit van het voorstel om te komen tot een gelijkaardige doelstelling, in vraag stelt) werd als redelijk denkbaar beschouwd. De meer tijdelijke alternatieven voor sommige operaties, of die verbonden zijn met een bijzondere milieuthematiek werden bestudeerd en voorgesteld in het kader van de evaluatie, meer bepaald via de iteratieve etappe.

Tenslotte werd besloten dat het programma van het SVC LOT N.3 beantwoordt aan haar eerste mandaat voor de creatie of rehabilitatie van openbare ruimten of infrastructures in het stadsnetwerk, zoals bepaald in artikel 37 van de organieke ordonnantie voor de stadsherwaardering van 6/10/2016. Men meent dat het programma van het SVC LOT N.3 werd opgesteld op basis van een diagnose die trouw is aan de uitdagingen van het betrokken grondgebied en dat het bij haar keuzes van projecten rekening houdt met de voornaamste milieu-uitdagingen van de perimeter van het SVC, hetzij (1) het versterken van de connectiviteiten tussen de wijken, in het bijzonder door het oversteken van de spoorweglijn, het braakliggend terrein van de spoorweglijn, het huizenblok Birmingham en het kanaal te vergemakkelijken, (2) het gebrek aan groene ruimten die toegankelijk zijn voor het publiek in te vullen en (3) de sociale splitsing tussen de wijken ten westen en ten oosten van de spoorweglijn en het kanaal te verminderen.

De analyse van de milieueffecten van het programma SVC LOT N.3 maakte het mogelijk om de integratie van de milieuproblemen in het programma te versterken en leidde tot de formulering van aanbevelingen, verzachtende maatregelen of de compensatie van de impact van bepaalde SVC-interventies die aanzienlijk negatief worden geacht. De aanbevelingen die zijn opgenomen in het MER zullen de maatregelen die worden genomen binnen het programma dus aanvullen en verduidelijken om ongewenste effecten te beperken of om de verwachte positieve effecten te accentueren.

De succesvolle uitvoering van de projecten en de interventies van het SVC-programma en de integratie van de aanbevelingen die zijn geformuleerd in het kader van het MER zouden moeten leiden tot positieve gevolgen voor het stedelijke milieu van de SVC-perimeter en op grotere schaal voor de Brusselse stedelijke omgeving. De evolutie van de toestand van het milieu door middel van de uitvoering van SVC-interventies zal worden geëvalueerd door middel van de opvolgindicatoren die zijn gedefinieerd in het kader van het onderhavige MER.

7 Bibliografie

De bibliografiebronnen zijn gegroepeerd per milieuthema.

STEDELIJKE LANDBOUW

LEEFMILIEU BRUSSEL (januari 2016). *Gezamenlijke moestuinen*.

<http://www.environnement.brussels/thematiques/espaces-verts-et-biodiversite/mon-jardin/mon-potager/potagers-collectifs-et-familiaux>

LEEFMILIEU BRUSSEL (december 2015). *Strategie Good Food "Naar een duurzamer voedingssysteem in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest"*

http://document.environnement.brussels/opac_css/elecfile/Strat_GoodFood_FR

http://document.environnement.brussels/opac_css/elecfile/Bro_GoodFoodStrategie_FR

LEEFMILIEU BRUSSEL (november 2015). *Voeding: voorbeelden van acties*.

<http://www.environnement.brussels/thematiques/alimentation/ca-bouge-bruxelles/exemples-dactions>

LEEFMILIEU BRUSSEL (september 2015). *Voeding: uitdagingen en gevolgen*.

<http://www.environnement.brussels/thematiques/alimentation/enjeux-et-impacts>

LEEFMILIEU BRUSSEL (mei 2015). *Voeding en milieu: 100 tips om lekker, milieuvriendelijk én gezond te eten*

http://document.environnement.brussels/opac_css/elecfile/100_conseilsAlimentation_FR

LEEFMILIEU BRUSSEL (N.B.). *Infofiches - duurzame ontwikkeling: Potage-toit: Groenten telen in de stad en de lucht*.

http://document.environnement.brussels/opac_css/elecfile/IF_Alim_DDCHARICOTS_FR.PDF?langtype=2060

PARCKFARM T&T VZW (N.B.). Website van de vzw.

<https://brusselsfarmhouse.wordpress.com/>

LUCHT, KLIMAAT EN ENERGIE

ATMO – PARTEN’AIR CLIMAT ÉNERGIE (juni 2015). *Fiche Ville durable et urbanisme n°2 – Aménagement d’un quartier favorable à la qualité de l’air*.

http://www.atmo-npdc.fr/joomlatools-files/docman-files/Depliants_plaquettes/F2Urbanisme.pdf

LEEFMILIEU BRUSSEL (december 2016). *Verslag 2011-2014: Luchtkwaliteit: NO₂-concentratie*.

<http://www.environnement.brussels/etat-de-lenvironnement/rapport-2011-2014/air/qualite-de-lair-concentration-en-no2>

LEEFMILIEU BRUSSEL (december 2016). *Emissie van verzurende stoffen (NO_x, SO_x, NH₃)*.

<http://www.environnement.brussels/etat-de-lenvironnement/rapport-2011-2014/air/emissions-de-substances-acidifiantes-nox-sox-nh3>

LEEFMILIEU BRUSSEL (juni 2016). *Documentatiefiche 8. Stikstofoxiden (NO_x)*.

http://document.environnement.brussels/opac_css/elecfile/Air%208

LEEFMILIEU BRUSSEL (augustus 2016) *Verslag 2011-2014: Luchtkwaliteit: troposferische O₃-concentratie*.

<http://www.environnement.brussels/tmp-etat-de-lenvironnement/air/qualite-de-lair-concentration-en-o3-tropospherique>

LEEFMILIEU BRUSSEL (maart 2016). *Synthese 2011-2012 Staat van het leefmilieu - Lucht: Emissie van verzurende stoffen (NOX, SOX, NH3).*

<http://www.environnement.brussels/etat-de-lenvironnement/synthese-2011-2012/air/emission-de-substances-acidifiantes-nox-sox-et-nh3>

LEEFMILIEU BRUSSEL (november 2015). *Synthese 2011-2012 van de Staat van het Leefmilieu - Brusselse context: Het klimaat in het Brussels Gewest.*

<http://www.environnement.brussels/etat-de-lenvironnement/synthese-2011-2012/contexte-bruxellois/le-climat-en-region-bruxelloise>

LEEFMILIEU BRUSSEL (november 2015). *Synthese 2011-2012 van de Staat van het Leefmilieu - Klimaat: Emissie van broeikasgassen.*

<http://www.environnement.brussels/etat-de-lenvironnement/synthese-2011-2012/climat/emissions-de-gaz-effet-de-serre>

LEEFMILIEU BRUSSEL (november 2015). *Synthese 2011-2012 van de Staat van het Leefmilieu - Lucht: Evolutie van de concentratie van fijne deeltjes in de lucht.*

<http://www.environnement.brussels/etat-de-lenvironnement/synthese-2011-2012/air/evolution-de-la-concentration-en-particules-fines-dans>

LEEFMILIEU BRUSSEL (november 2015). *Synthese 2011-2012 van de Staat van het Leefmilieu - Milieu en gezondheid: De effecten van Black Carbon op de volksgezondheid.*

<http://www.environnement.brussels/etat-de-lenvironnement/synthese-2011-2012/environnement-et-sante/les-effets-de-black-carbon-sur-la>

LEEFMILIEU BRUSSEL (november 2015). *Synthese 2011-2012 van de Staat van het Leefmilieu - Energie: Totaal energieverbruik van het Gewest.*

<http://www.environnement.brussels/etat-de-lenvironnement/synthese-2011-2012/energie/consommation-globale-denergie-de-la-region>

LEEFMILIEU BRUSSEL (juni 2016). *Gewestelijk Lucht-Klimaat-Energieplan.*

http://document.environnement.brussels/opac_css/elecfile/PLAN_AIR_CLIMAT_ENERGIE_FR_DEF.pdf

LEEFMILIEU BRUSSEL (april 2015). *De gevolgen van de klimaatverandering.*

<http://www.environnement.brussels/thematiques/air-climat/climat/les-consequences-du-changement-climatique>

LEEFMILIEU BRUSSEL (januari 2015). *Documentatiefiche 43. Balans van de emissies van atmosferische pollutanten in het BHG.*

http://document.environnement.brussels/opac_css/elecfile/Air_43

LEEFMILIEU BRUSSEL (juni 2014). *Energiebalans van het BHG 2012.*

http://documentation.bruxellesenvironnement.be/documents/Study_energy_BEN2012_Juin2014_FR.PDF

LEEFMILIEU BRUSSEL (juni 2012). *De luchtkwaliteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Immersiemetingen 2009-2011.*

http://documentation.bruxellesenvironnement.be/documents/QAir_Rpt0911_corr_ssAnnexesB_C_D_E_fr.PDF

LEEFMILIEU BRUSSEL (augustus 2011). *Documentatiefiche 15. Dioxines en furanen.*

http://documentation.bruxellesenvironnement.be/documents/Air_15.pdf

LEEFMILIEU BRUSSEL (januari 2011). *Documentatiefiche 6. Zwaveldioxide.*

http://document.environnement.brussels/opac_css/elecfile/Air%206

LEEFMILIEU BRUSSEL (januari 2011). *Documentatiefiche 14. Koolmonoxide.*

http://document.environnement.brussels/opac_css/elecfile/Air_14.PDF?langtype=2060

ECOLE NATIONALE SUPÉRIEURE D'ARCHITECTURE DE GRENOBLE (N.B.). ONLINECURSUS M1CV2.
http://www.grenoble.archi.fr/cours-en-ligne/balez/M1CV-SB02-thermique_urbaine.pdf

GIGUERE M. (Institut national de santé publique du Québec) (juli 2009). *Maatregelen tegen het hitte-eilandeffect*.
https://www.inspq.qc.ca/pdf/publications/988_MesuresIlotsChaleur.pdf

HAMDI R. (2014). *Impact des changements climatiques dans les villes: Contraste entre stress thermique urbain et rural*.
https://www.belspo.be/belspo/brain-be/international/IPCC/R_Hamdi_resume.pdf

BISA (september 2015). *Energie*.

LIU, K. ET BASKARAN A. (september 2005). *Solution constructive n°65 : Des toitures-jardins pour une meilleure durabilité des enveloppes des bâtiments*.
http://www.nrc-cnrc.gc.ca/ctu-sc/files/doc/ctu-sc/ctu-n65_fra.pdf

TSOKA S. (2011). *Relations entre morphologie urbaine, microclimat et confort des piétons : application au cas des écoquartiers*.
<http://dumas.ccsd.cnrs.fr/dumas-00762674/document>

LAWAAI EN TRILLINGEN

LEEFMILIEU BRUSSEL (november 2015). *Synthese 2011-2012 van de Staat van het Leefmilieu - Geluid: Geluidskadaster van het wegverkeer*.
<http://www.environnement.brussels/etat-de-lenvironnement/synthese-2011-2012/bruit/cadastre-du-bruit-routier>

LEEFMILIEU BRUSSEL (november 2015). *Synthese 2011-2012 van de Staat van het Leefmilieu - Geluid: Geluidskadaster van het luchtverkeer*.
<http://www.environnement.brussels/etat-de-lenvironnement/synthese-2011-2012/bruit/cadastre-du-bruit-aerien>

LEEFMILIEU BRUSSEL (november 2015). *Synthese 2011-2012 van de Staat van het Leefmilieu - Geluid: Geluidskadaster van het spoorwegverkeer*.
<http://www.environnement.brussels/etat-de-lenvironnement/synthese-2011-2012/bruit/cadastre-du-bruit-ferroviaire>

LEEFMILIEU BRUSSEL (november 2015). *Geluid: beperken van geluidshinder in de stad*.
<http://www.environnement.brussels/thematiques/bruit/reduire-les-nuisances-sonores-urbaines>

LEEFMILIEU BRUSSEL (oktober 2015). *Verslag 2007-2010: Geluid*.
<http://www.environnement.brussels/etat-de-lenvironnement/rapport-2007-2010/bruit>

LEEFMILIEU BRUSSEL (mei 2015). *Geluid - Geluid: een overzicht*.
<http://www.environnement.brussels/thematiques/bruit/le-bruit>

LEEFMILIEU BRUSSEL (mei 2015). *Geluid - De situatie in Brussel*.
<http://www.environnement.brussels/thematiques/bruit/la-situation-bruxelles>

LEEFMILIEU BRUSSEL (2006). *Geluidsblootstelling van de bevolking*.

AFVAL

ARCADIS NV (oktober 2011). *Etude économique et géographique de faisabilité relative à l'implantation de nouveaux parcs à conteneurs en Région de Bruxelles-Capitale*.
http://document.leefmilieu.brussels/opac_css/elecfile/Etude_dechets_implantationPAC_dec2011.PDF

LEEFMILIEU BRUSSEL (november 2015). *Synthese 2011-2012 van de Staat van het Leefmilieu - Afval: Aan huis opgehaald afval.*

<http://www.environnement.brussels/etat-de-lenvironnement/synthese-2011-2012/dechets/dechets-collectes-en-porte-porte>

WATER

LEEFMILIEU BRUSSEL (2017). *Waterbeheerplan van het BHG 2016-2021*

http://document.environnement.brussels/opac_css/elecfile/RAP_Eau_PGE2016-2021_FR.pdf

LEEFMILIEU BRUSSEL (2016). *Gebied en overstromingsgevaar.*

http://geoportal.ibgebim.be/webgis/inondation_carte.phtml

LEEFMILIEU BRUSSEL (november 2015). *Synthese 2011-2012 van de Staat van het Leefmilieu - Water en aquatisch milieu: Leidingwater, bevoorrading en verbruik.*

http://www.environnement.brussels/etat-de-lenvironnement/synthese-2011-2012/eau-et-environnement-aquatique/approvisionnement-et?view_pro=1

LEEFMILIEU BRUSSEL (november 2015). *Overstromingskaarten voor het Brussels Gewest.*

<http://www.environnement.brussels/thematiques/eau/leau-bruxelles/eau-de-pluie-et-inondation/cartes-inondations-pour-la-region>

LEEFMILIEU BRUSSEL (november 2015). *Synthese 2011-2012 van de Staat van het Leefmilieu - Water en aquatisch milieu: Chemische toestand van het grondwater (deel "Water en aquatisch milieu").*

<http://www.environnement.brussels/etat-de-lenvironnement/synthese-2011-2012/eau-et-environnement-aquatique/etat-chimique-des-eaux>

LEEFMILIEU BRUSSEL (november 2010). *Register van de beschermde gebieden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in toepassing van de kaderordonnantie Water.*

http://www.egeb-sgwb.be/local/files/sinformerdonnersonavis/pge_rie_annexe1_zones_protegees.pdf

GRELA R. ET AL. (februari 2004). *Convention d'étude de méthodes et d'outils d'aide à la décision pour la planification et la mise en œuvre de systèmes d'épuration individuelle ou groupée. L'infiltration des eaux usées épurées – Guide pratique.*

http://environnement.wallonie.be/publi/de/eaux_usees/infiltration.pdf

MOBILITEIT

FEDERALE OVERHEIDSDIENST MOBILITEIT EN VERVOER (1 januari 2016). *Rail4Brussels – Étude en vue de l'amélioration de la traversée et de la desserte ferroviaire de la Région de Bruxelles-Capitale dans un contexte multimodal*

<http://mobilit.belgium.be/fr/publications/pub>

LEEFMILIEU BRUSSEL (november 2015). *Synthese 2011-2012 van de Staat van het Leefmilieu - Brusselse context: Mobiliteit en vervoer.*

<http://www.environnement.brussels/etat-de-lenvironnement/synthese-2011-2012/contexte-bruxellois/mobilite-et-transport>

BRUSSEL MOBILITEIT (2013). *Katernen van het Kenniscentrum van de mobiliteit: De verplaatsingsgewoonten in Brussel.*

NATURE ET BIODIVERSITÉ

BROH (BSO) – DIRECTIE STEDENBOUW (februari 2012). *De info-folders van Stedenbouw: binnenterreinen van huizenblokken groene stadslongen.*

<https://urbanisme.irisnet.be/publications/publications-1/feuille-de-lurbanisme-interieurs-dilots-poumons-de-la-ville>

AGORA (2014). *Groene netwerk – GPDO, Brussel Hoofdstedelijk Gewest, fase 2: operationeel luik - deel 2: Studie van ontwerp – Continuïteit Kuregem (L28), verbinding station Jacques Brel - Curkuregem.*

http://document.environnement.brussels/opac_css/electfile/STUD%202014%20MaillageVert%20Cureghem

APUR (ATELIER PARISIEN D'URBANISME) (april 2013). *Etude sur le potentiel de végétalisation des toitures terrasses à Paris.*

http://www.apur.org/sites/default/files/documents/vegetalisation_toitures_terrasses.pdf

LEEFMILIEU BRUSSEL (14 april 2016). *Gewestelijk Natuurplan 2016-2020 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.*

http://www.environnement.brussels/sites/default/files/user_files/prog_20160414_naplan_fr.pdf

LEEFMILIEU BRUSSEL (april 2016). *Brussel keurt het Natuurplan goed : meer natuur voor iedereen.*

<http://www.environnement.brussels/news/le-plan-nature-adopte-bruxelles-plus-de-nature-pour-tous>

LEEFMILIEU BRUSSEL (januari 2016). *Types van reservaten.*

<http://www.environnement.brussels/thematiques/espaces-verts-et-biodiversite/les-reserves/types-de-reserves>

LEEFMILIEU BRUSSEL (januari 2016). *De Brusselse reservaten.*

<http://www.environnement.brussels/thematiques/espaces-verts-et-biodiversite/les-reserves/les-reserves-bruxelloises>

LEEFMILIEU BRUSSEL (januari 2016). *Aanduiding van de gebieden.*

<http://www.environnement.brussels/thematiques/espaces-verts-et-biodiversite/action-de-la-region/natura-2000/les-sites-bruxelles-2>

LEEFMILIEU BRUSSEL (december 2015). *Beschrijving van de gebieden.*

<http://www.environnement.brussels/thematiques/espaces-verts-et-biodiversite/action-de-la-region/natura-2000/les-sites-bruxelles-5>

LEEFMILIEU BRUSSEL (september 2015). *Biodiversiteit in Brussel: Een buitenkans!*

http://document.environnement.brussels/opac_css/electfile/Biodiversite%202010%20FR

LEEFMILIEU BRUSSEL (september 2012). *Rapport over de staat van de natuur in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.*

http://document.environnement.brussels/opac_css/electfile/NARABRU_20120910_FR_150dpi.pdf?langtype=2060

CÉLINE FREMAULT (april 2016). *Goedkeuring van het eerste Natuurplan in Brussel.*

<http://celinefremault.be/fr/adoption-du-premier-plan-nature-a-bruxelles>

BISA (februari 2016). *Milieu en grondgebied.*

http://www.ibsa.irisnet.be/themes/environnement-et-energie/environnement-et-energie-1#.VwTZc_l97cs

VOLKSGEZONDHEID

AWAC (AGENCE WALLONNE DE L'AIR ET DU CLIMAT) (2014) *Qualité de l'air – Effets sur la santé humaine.*

<http://www.awac.be/index.php/thematiques/qualite-de-l-air/les-consequences/effet-sur-la-sante-humaine>

WGO (2016). *Santé publique, environnement et déterminants sociaux de la santé.*

http://www.who.int/phe/health_topics/outdoorair/databases/health_impacts/fr/

SOCIALE ECONOMIE

BRUSSEL STEDELIJKE ONTWIKKELING - DIRECTIE STEDENBOUW (februari 2012). *De info-folders van Stedenbouw: binnenterreinen van huizenblokken groene stadslongen.*

https://urbanisme.irisnet.be/pdf/interieur_d_ilot_poumons_de_la_ville.pdf

HERMIA J.-P. (BISA) (december 2015). *Demografische barometer 2015 van het BHG.*

http://www.ibsa.irisnet.be/fichiers/publications/focus-de-libs/focus_11_decembre_2015

BISA (juli 2016). *Jaarlijkse evolutie van de bevolking.*

<http://ibsa.brussels/themes/population#.WJi0lPhCUk>

BISA (oktober 2016). *Demografische vooruitzichten voor Brussel 2016-2060.*

<http://ibsa.brussels/themes/population#.WJi0lPhCUk>

BODEM EN BODEMBEZETTING

LEEFMILIEU BRUSSEL (november 2015). *Synthese 2011-2012 van de Staat van het Leefmilieu - bodem: Inventaris van de bodemtoestand.*

http://www.environnement.brussels/etat-de-lenvironnement/synthese-2011-2012/sol/inventaire-de-letat-du-sol?view_pro=1

LEEFMILIEU BRUSSEL (november 2015). *Synthese 2011-2012 van de Staat van het Leefmilieu - bodem: Identificatie en behandeling van verontreinigde bodems*

<http://www.environnement.brussels/etat-de-lenvironnement/synthese-2011-2012/sol/identification-et-traitement-des-sols-pollues>

BISA (november 2015). *Bodemgebruik.*

PERSPECTIVE.BRUSSELS (BRUSSELS PLANNINGSBUREAU) (2016). *GPDO I Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling. Project onderworpen aan openbaar onderzoek.*

http://www.prdd.brussels/sites/default/files/prdd_fr_web.pdf

VANHUYSSSE ET AL. (oktober 2006). *Etude de l'évolution de l'imperméabilisation du sol en Région de Bruxelles-Capitale.*

URBANISME ET AMÉNAGEMENT DU TERRITOIRE

STEDENBOUW EN RUIMTELIJKE ORDERING

LEEFMILIEU BRUSSEL (2016). *De Gids Duurzame Gebouwen.*

<http://www.guidebatimentdurable.brussels/fr/le-guide-batiment-durable.html?IDC=6636>

BUUR (maart 2012). *Etude exploratoire de la problématique des hauteurs en Région de Bruxelles-Capitale.*

<http://urbanisme-bruxelles.hsp.be/sites/urbanisme-bruxelles.hsp.be/files/%C3%89%20TUDE%20EXPLORATOIRE%20DE%20LA%20PROBL%C3%89MATIQUE%20DES%20HAUTEURS%20EN%20R%C3%89GION%20DE%20BRUXEL%20LES%20CAPITALE%202013-10-25.pdf>

GEMEENTE SINT-JANS-MOLENBEEK-JEAN (n.b.). *Een "agenda 21", kesako ?*

<http://www.molenbeek.irisnet.be/fr/je-vis/developpement-durable-agenda-21/un-agenda-21-kesako>

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING (2015). *De hervorming van het BWRO 2015: Het Brussels Gewest vereenvoudigt de regels om harmonieuzere stadsontwikkeling mogelijk te maken.*

<http://rudivervoort.be/MP/wp-content/uploads/2015/12/De%CC%81claration-du-Ministre-Pre%CC%81sident-Rudi-Vervoort-La-re%CC%81forme-du-COBAT-20151.pdf>

BISA (maart 2016). *Park van residentiële en niet-residentiële gebouwen.*

BISA (2001). *Monitoring van de wijken.*

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST (maart 2016). *Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (GSV) - Titel VIII: De parkeernormen buiten de openbare weg.*

https://urbanisme.irisnet.be/pdf/RRU_Titre_8_FR.pdf

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST (N.B.). *Inventaris van het bouwkundig erfgoed.*

<http://www.irismonument.be/index.php>

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST (N.B.). *Het Kanaalplan.*

<https://urbanisme.irisnet.be/lesreglesdujeu/les-plans-strategiques/le-plan-directeur-pour-la-zone-du-canal-1>

FOD ECONOMIE (2015). *Kadastrale statistiek van het gebouwenpark, België en gewest.*

UCL/CLI (juni 2009). *BXXL – Objectivation des avantages et inconvénients des immeubles élevés à Bruxelles.*

<https://www.uclouvain.be/cps/ucl/doc/arch/documents/BXXLimmeubleselevesRapport.pdf>

STEDENBOUW.BRUSSELS (N.B.). *Stedenbouwkundige zoneverordeningen.*

<https://urbanisme.irisnet.be/lesreglesdujeu/les-reglements-durbanisme/les-reglements-durbanisme-zone>

ANDERE

Internetsite seveso.be

<http://seveso.be/nl>